

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMAN SOPIMUSSARJA

ULKOVALTAIN KANSSA TEHDYT SOPIMUKSET

2004

Julkaistu Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 2004

N:o 121—128

SISÄLLYS

N:o		Sivu
121	Laki tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	1593
122	Tasavallan presidentin asetus tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta	1595
123	Ulkoasiainministeriön ilmoitus tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen hyväksymisen yhteydessä annetuista selityksistä	1633
124	Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta	1635
125	Valtioneuvoston asetus eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain voimaantulosta	1637
126	Laki ydinenergiain muuttamisesta	1638
127	Valtioneuvoston asetus ydinenergiain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta	1639
128	Liikenne- ja viestintäministeriön ilmoitus kansainvälisistä pääliikenneväylistä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (AGR) liitteiden muutosten voimaantulosta	1640

N:o 121

(Suomen säädöskokoelman n:o 767/2004)

Laki

tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä elokuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Århusissa 25 päivänä kesäkuuta 1998 tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-

oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

HE 165/2003
YmVM 13/2004
EV 105/2004

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 13 päivänä elokuuta 2004

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Vt. ulkoasiainministeri
Pääministeri *Matti Vanhanen*

N:o 122

(Suomen säädöskokoelman n:o 866/2004)

Tasavallan presidentin asetus

tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen voimaansaattamisesta ja yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta

Annettu Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2004

Tasavallan presidentin päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministerin esittelystä, säädetään:

1 §

Århusissa 25 päivänä kesäkuuta 1998 tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehty yleissopimus, jonka eduskunta on hyväksynyt 21 päivänä kesäkuuta 2004 ja jonka tasavallan presidentti on hyväksynyt 13 päivänä elokuuta 2004 ja jota koskeva hyväksymiskirja on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan 1 päivänä syyskuuta 2004, tulee voimaan 30 päivänä marraskuuta 2004 niin kuin siitä on sovittu.

2 §

Yleissopimuksen hyväksymiskirjan tallettamisen yhteydessä Suomi on antanut seuraavat selitykset:

1. Suomi katsoo, etteivät 9 artiklan 2 kappaleen uudelleentarkastelua koskevat määräykset edellytä niiden soveltamista hanketta koskevan päätöksenteon siinä vaiheessa, kun valtioneuvosto tekee periaatepäätöksen, jonka eduskunta voi kumota tai hyväksyä, jos

9 artiklan 2 kappaleen määräykset tulevat sovellettaviksi hanketta koskevassa myöhemmässä päätöksenteossa.

2. Jotkut yleissopimuksen I liitteessä tarkoitetut toiminnot saattavat edellyttää viranomaiselta tai viranomaisilta peräkkäisiä päätöksiä siitä, sallitaanko toiminta. Suomi katsoo, että kukin sopimuspuoli määrittelee kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, missä vaiheessa on oikeus pyytää 6 artiklan soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen uudelleentarkastelua 9 artiklan 2 kappaleen nojalla.

3 §

Tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta 13 päivänä elokuuta 2004 annettu, myös Ahvenanmaan maakuntapäivien osaltaan hyväksymä laki (767/2004) tulee voimaan 30 päivänä marraskuuta 2004.

4 §
Yleissopimuksen muut kuin lainsäädännön
alaan kuuluvat määräykset ovat asetuksena
voimassa.

5 §
Tämä asetus tulee voimaan 30 päivänä
marraskuuta 2004.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2004

Tasavallan Presidentti
TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

(Suomennos)

**YLEISSOPIMUS TIEDON SAAN-
NISTA, YLEISÖN OSALLIS-
TUMISOIKEUDESTA PÄÄTÖKSEN-
TEKOON SEKÄ MUUTOKSENHAKU-
JA VIREILLEPANO-OIKEUDESTA
YMPÄRISTÖASIOISSA**

Tämän yleissopimuksen sopimuspuolet, jotka

palauttavat mieliin ihmisen elinympäristöä koskevan Tukholman julistuksen 1 periaatteen,

palauttavat mieliin myös ympäristöä ja kehitystä koskevan Rion julistuksen 10 periaatteen,

palauttavat edelleen mieliin 28 päivänä lokakuuta 1982 annetun Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen päätöslauselman 37/7, joka koskee maailman ympäristöasiakirjaa, ja 14 päivänä joulukuuta 1990 annetun Yhdistyneiden Kansakuntien päätöslauselman 45/94, joka koskee tarvetta varmistaa ihmisten hyvinvoinnin kannalta terveellinen ympäristö,

palauttavat mieliin Maailman terveysjärjestön ensimmäisessä Euroopan ympäristö- ja terveyskokouksessa Frankfurt-am-Mainissa, Saksassa, 8 päivänä joulukuuta 1989 hyväksytyn Euroopan ympäristöä ja terveyttä koskevan peruskirjan,

vahvistavat ympäristön tilan suojelemisen, säilyttämisen ja parantamisen tarpeen sekä tarpeen varmistaa kestävä ja ympäristön kannalta suotuista kehitys,

ovat tietoisia siitä, että ympäristön riittävä suojeleminen on olennaista ihmisen hyvinvoinnille ja perustavaa laatua olevien ihmisoikeuksien toteutumiselle, mukaan lukien oikeus elämään,

ovat tietoisia myös siitä, että jokaisella ihmisellä on oikeus elää terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta laadukkaassa ympäristössä ja velvollisuus sekä yksilönä että yhdessä muiden kanssa suojella ja parantaa

**CONVENTION ON ACCESS TO
INFORMATION, PUBLIC PARTICI-
PATION IN DECISION-MAKING AND
ACCESS TO JUSTICE IN ENVIRON-
MENTAL MATTERS**

The Parties to this Convention,

Recalling principle 1 of the Stockholm Declaration on the Human Environment,

Recalling also principle 10 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Recalling further General Assembly resolutions 37/7 of 28 October 1982 on the World Charter for Nature and 45/94 of 14 December 1990 on the need to ensure a healthy environment for the well-being of individuals,

Recalling the European Charter on Environment and Health adopted at the First European Conference on Environment and Health of the World Health Organization in Frankfurt-am-Main, Germany, on 8 December 1989,

Affirming the need to protect, preserve and improve the state of the environment and to ensure sustainable and environmentally sound development,

Recognizing that adequate protection of the environment is essential to human well-being and the enjoyment of basic human rights, including the right to life itself,

Recognizing also that every person has the right to live in an environment adequate to his or her health and well-being, and the duty, both individually and in association with others, to protect and improve the en-

ympäristöä nykyisten ja tulevien sukupolvien hyödyksi,

ottavat huomioon, että voidakseen puolustaa tätä oikeuttaan ja voidakseen täyttää tämän velvollisuutensa kansalaisten on saatava tietoa ympäristöasioista ja heillä on oltava osallistumisoikeus päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus ympäristöasioissa, ja tunnustavat tässä yhteydessä, että kansalaiset saattavat tarvita apua käyttäkseen oikeuksiaan,

ovat tietoisia siitä, että entistä parempi ympäristöä koskevan tiedon saanti ja yleisön osallistuminen päätöksentekoon parantavat päätösten laatua ja täytäntöönpanoa, myötävaikuttavat yleisön tietoisuuteen ympäristöasioista, antavat yleisölle mahdollisuuden ilmaista huolenaiheensa ja antavat viranomaisille mahdollisuuden ottaa tällaiset huolenaiheet asianmukaisesti huomioon,

pyrkivät näin edistämään päätöksenteon vastuullisuutta ja avoimuutta sekä vahvistamaan yleisön tukea ympäristöä koskeville päätöksille,

tunnustavat, että avoimuus on toivottavaa kaikilla hallinnon aloilla ja kehottavat lainsäädäntöelimiä noudattamaan tämän yleisopinmuksen periaatteita menettelyissään,

tunnustavat myös, että yleisön olisi oltava tietoinen menettelyistä, joilla see voi osallistua päätöksentekoon ympäristöasioissa, voitava käyttää näitä menettelyjä vapaasti ja tiedettävä, miten niitä käytetään,

tunnustavat edelleen merkityksen, joka yksittäisillä kansalaisilla, valtiosta riippumattomilla järjestöillä ja yksityissektorilla voi olla ympäristönsuojelussa,

haluavat edistää ympäristökasvatusta lisätäkseen ympäristöön ja kestäväan kehitykseen liittyvää tietoa sekä edistääkseen yleisön laajaa tietoisuutta ympäristöön ja kestäväan kehitykseen vaikuttavista päätöksistä sekä osallistumista tällaiseen päätöksentekoon,

panevat merkille tässä yhteydessä tiedotusvälineiden ja sähköisten tai muiden tulevien viestintämuotojen hyödyntämisen merkityksen,

tunnustavat, että ympäristönäkökohtien kokonaisvaltainen huomioiminen valtiolli-

vironnement for the benefit of present and future generations,

Considering that, to be able to assert this right and observe this duty, citizens must have access to information, be entitled to participate in decision-making and have access to justice in environmental matters, and acknowledging in this regard that citizens may need assistance in order to exercise their rights,

Recognizing that, in the field of the environment, improved access to information and public participation in decision-making enhance the quality and the implementation of decisions, contribute to public awareness of environmental issues, give the public the opportunity to express its concerns and enable public authorities to take due account of such concerns,

Aiming thereby to further the accountability of and transparency in decision-making and to strengthen public support for decisions on the environment,

Recognizing the desirability of transparency in all branches of government and inviting legislative bodies to implement the principles of this Convention in their proceedings,

Recognizing also that the public needs to be aware of the procedures for participation in environmental decision-making, have free access to them and know how to use them,

Recognizing further the importance of the respective roles that individual citizens, non-governmental organizations and the private sector can play in environmental protection,

Desiring to promote environmental education to further the understanding of the environment and sustainable development and to encourage widespread public awareness of, and participation in, decisions affecting the environment and sustainable development,

Noting, in this context, the importance of making use of the media and of electronic or other, future forms of communication,

Recognizing the importance of fully integrating environmental considerations in

sessä päätöksenteossa on tärkeää, ja että tästä johtuen viranomaisten hallussa on oltava täsmällisiä, kattavia ja ajan tasalla olevia ympäristöä koskevia tietoja,

ovat tietoisia siitä, että viranomaisten hallussa on ympäristöä koskevaa tietoa yleisen edun vuoksi,

pitävät tärkeänä, että yleisöllä, mukaan lukien järjestöt, olisi käytettävissään tehokkaita oikeudellisia menettelyjä oikeutettujen etujensa turvaamiseksi ja lainsäädännön täytäntöönpanemiseksi,

panevat merkille, että kuluttajille on tärkeä tarjota riittäviä tuotetietoja, jotta he voivat tehdä ympäristöön liittyviä valintoja kaikista asiaan liittyvistä seikoista tietoisina,

tiedostavat yleisön huolen muuntogeenisten organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön sekä tarpeen avoimempaan ja yleisön laajemman osallistumisen mahdollistavaan päätöksentekoon tällä alalla,

ovat vakuuttuneita siitä, että tämän yleissopimuksen täytäntöönpano myötävaikuttaa demokratian vahvistumiseen Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission toiminta-alueella,

ovat tietoisia Yhdistyneiden Kansakuntien Euroopan talouskomission asemasta tässä suhteessa ja palauttavat mieliin muun muassa ympäristöä koskevan tiedon saantiin ja yleisön ympäristöä koskevaan päätöksentekoon osallistumiseen liittyvät Euroopan talouskomission suuntaviivat, jotka sisältyvät Sofiassa Bulgariassa 25 päivänä lokakuuta 1995 pidetyssä kolmannessa "Euroopan ympäristö" -ministerikokouksessa hyväksytyyn ministereiden julistukseen,

pitävät mielessä asiaan liittyvät määräykset, jotka sisältyvät Espoossa, Suomessa 25 päivänä helmikuuta 1991 tehtyyn valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevaan yleissopimukseen, teollisuusonnettomuuksien rajojen yli ulottuvia vaikutuksia koskevaan yleissopimukseen sekä maasta toiseen ulottuvien vesistöjen ja kansainvälisten järvien käyttöä ja suojelua koskevaan yleissopimukseen, jotka molemmat on tehty Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 1992, sekä muihin alueellisiin yleissopimuksiin,

governmental decision-making and the consequent need for public authorities to be in possession of accurate, comprehensive and up-to-date environmental information,

Acknowledging that public authorities hold environmental information in the public interest,

Concerned that effective judicial mechanisms should be accessible to the public, including organizations, so that its legitimate interests are protected and the law is enforced,

Noting the importance of adequate product information being provided to consumers to enable them to make informed environmental choices,

Recognizing the concern of the public about the deliberate release of genetically modified organisms into the environment and the need for increased transparency and greater public participation in decision-making in this field,

Convinced that the implementation of this Convention will contribute to strengthening democracy in the region of the United Nations Economic Commission for Europe (ECE),

Conscious of the role played in this respect by ECE and recalling, inter alia, the ECE Guidelines on Access to Environmental Information and Public Participation in Environmental Decision-making endorsed in the Ministerial Declaration adopted at the Third Ministerial Conference "Environment for Europe" in Sofia, Bulgaria, on 25 October 1995,

Bearing in mind the relevant provisions in the Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context, done at Espoo, Finland, on 25 February 1991, and the Convention on the Transboundary Effects of Industrial Accidents and the Convention on the Protection and Use of Transboundary Watercourses and International Lakes, both done at Helsinki on 17 March 1992, and other regional conventions,

ovat tietoisia siitä, että tämän yleissopimuksen hyväksyminen myötävaikuttaa "Euroopan ympäristö" -prosessin vahvistamiseen edelleen sekä Århusissa, Tanskassa, kesäkuussa 1998 pidettävän neljännen ministerikokouksen tuloksiin,
ovat sopineet seuraavaa:

1 artikla

Tavoite

Edistääkseen nykyiseen sukupolveen ja tuleviin sukupolviin kuuluvien oikeutta elää heidän terveytensä ja hyvinvointinsa kannalta riittävän laadukkaassa ympäristössä, kukin sopimuspuoli takaa yleisölle oikeuden saada tietoa, osallistua päätöksentekoon ja käyttää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

2 artikla

Määritelmät

Tässä yleissopimuksessa:

1. "sopimuspuolilla" tarkoitetaan tämän yleissopimuksen sopimuspuolia, jollei sopimustekstissä toisin mainita,

2. "viranomaisella" tarkoitetaan:

a) kansallisen, alueellisen ja muun tason hallintoa,

b) luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka kansallisen lainsäädännön mukaisesti hoitaa viranomaisen tehtäviä, ympäristöön liittyvät erityistehtävät, -toimet ja -palvelut mukaan lukien,

c) muuta luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on a tai b kohdassa tarkoitettujen elimen tai henkilön valvonnassa julkisia velvollisuuksia tai tehtäviä tai joka tarjoaa julkisia palveluja, jotka liittyvät ympäristöön.

d) tämän yleissopimuksen sopimuspuolelta olevan 17 artiklassa tarkoitettujen alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön toimielimiä.

Tämä määritelmä ei koske elimiä tai laitoksia silloin, kun ne toimivat tuomio- tai lainsäädäntövallan käyttäjinä.

Conscious that the adoption of this Convention will have contributed to the further strengthening of the "Environment for Europe" process and to the results of the Fourth Ministerial Conference in Aarhus, Denmark, in June 1998,

Have agreed as follows:

Article 1

Objective

In order to contribute to the protection of the right of every person of present and future generations to live in an environment adequate to his or her health and well-being, each Party shall guarantee the rights of access to information, public participation in decision-making, and access to justice in environmental matters in accordance with the provisions of this Convention.

Article 2

Definitions

For the purposes of this Convention,

1. "Party" means, unless the text otherwise indicates, a Contracting Party to this Convention;

2. "Public authority" means:

(a) Government at national, regional and other level;

(b) Natural or legal persons performing public administrative functions under national law, including specific duties, activities or services in relation to the environment;

(c) Any other natural or legal persons having public responsibilities or functions, or providing public services, in relation to the environment, under the control of a body or person falling within subparagraphs (a) or (b) above;

(d) The institutions of any regional economic integration organization referred to in article 17 which is a Party to this Convention.

This definition does not include bodies or institutions acting in a judicial or legislative capacity;

3. "ympäristöä koskevalla tiedolla" tarkoitetaan kirjallisessa, visuaalisessa, kuultavassa, sähköisessä tai muussa aineellisessa muodossa olevaa tietoa, joka koskee:

a) ympäristön osa-alueiden, kuten ilman ja ilmakehän, veden, maaperän, maa-alueiden, maiseman ja luontokohteiden tilaa, biologista monimuotoisuutta ja sen osatekijöitä, joihin sisältyvät myös muunto-geeniset organismit, ja näiden osa-alueiden välistä vuorovaikutusta,

b) erilaisia tekijöitä, kuten aineita, energiaa, melua ja säteilyä, toimia tai toimenpiteitä, mukaan lukien hallinnolliset toimenpiteet, ympäristösopimukset, toimintaohjelmat, lainsäädäntö, suunnitelmat ja ohjelmat, jotka vaikuttavat tai todennäköisesti vaikuttavat tämän kappaleen a kohdassa mainittuihin ympäristön osa-alueisiin, sekä tietoa kustannus-hyötysuhdetta koskevista analyyseistä ja muista taloudellisista analyyseistä ja oletuksista, joita käytetään ympäristöä koskevassa päätöksenteossa,

c) ihmisten terveyden ja turvallisuuden, elinolosuhteiden, kulttuurikohteiden ja rakennetun ympäristön tilaa, siinä määrin kuin ympäristön osa-alueiden tila tai näiden osa-alueiden välityksellä, tämän kappaleen b kohdassa tarkoitetut tekijät, toimet tai toimenpiteet, vaikuttavat tai voivat vaikuttaa niihin,

4. "yleisöllä" tarkoitetaan yhtä tai useampaa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä ja kansallisen lainsäädännön tai käytännön mukaisesti, näiden henkilöiden yhteenliittymiä, järjestöjä tai ryhmiä,

5. "yleisöllä, jota asia koskee" tarkoitetaan yleisöä, johon ympäristöä koskeva päätöksenteko vaikuttaa tai todennäköisesti vaikuttaa, taikka yleisöä, jonka etua se koskee; ympäristönsuojelua edistäviä ja kansallisen lainsäädännön vaatimuksia täyttävältä valtiosta riippumattomia järjestöjä pidetään tätä määritelmää sovellettaessa yleisönä, jonka etua asia koskee.

3 artikla

Yleiset määräykset

1. Kukin sopimuspuoli ryhtyy tarvittaviin lainsäädäntö-, sääntely- ja muihin toimenpi-

3. "Environmental information" means any information in written, visual, aural, electronic or any other material form on:

(a) The state of elements of the environment, such as air and atmosphere, water, soil, land, landscape and natural sites, biological diversity and its components, including genetically modified organisms, and the interaction among these elements;

(b) Factors, such as substances, energy, noise and radiation, and activities or measures, including administrative measures, environmental agreements, policies, legislation, plans and programmes, affecting or likely to affect the elements of the environment within the scope of subparagraph (a) above, and cost-benefit and other economic analyses and assumptions used in environmental decision-making;

(c) The state of human health and safety, conditions of human life, cultural sites and built structures, inasmuch as they are or may be affected by the state of the elements of the environment or, through these elements, by the factors, activities or measures referred to in subparagraph (b) above;

4. "The public" means one or more natural or legal persons, and, in accordance with national legislation or practice, their associations, organizations or groups;

5. "The public concerned" means the public affected or likely to be affected by, or having an interest in, the environmental decision-making; for the purposes of this definition, non-governmental organizations promoting environmental protection and meeting any requirements under national law shall be deemed to have an interest.

Article 3

General Provisions

1. Each Party shall take the necessary legislative, regulatory and other measures, in-

teisiin, mukaan lukien toimenpiteet, joilla pyritään tässä yleissopimuksessa tarkoitettujen yleisölle tiedottamista, yleisön osallistumista ja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien määräysten yhteensovittamiseen, samoin kuin asianmukaiset täytäntöönpanotoimenpiteet selkeän, avoimen ja yhdenmukaisen kehyksen luomiseksi ja ylläpitämiseksi tämän yleissopimuksen määräysten täytäntöönpanoa varten.

2. Kukin sopimuspuoli pyrkii varmistamaan, että virkamiehet ja viranomaiset avustavat ja ohjaavat yleisöä sen hakiessa ympäristöasioita koskevia tietoja, halutessa osallistua ympäristöasioita koskevaan päätöksentekoon tai halutessa käyttää muutoksenhaku- tai vireillepano-oikeuttaan ympäristöasioissa.

3. Kukin sopimuspuoli edistää ympäristökasvatusta ja yleisön tietoisuutta ympäristöasioista, erityisesti tietoisuutta siitä, miten yleisö voi saada ympäristöä koskevaa tietoa, osallistua ympäristöasioita koskevaan päätöksentekoon ja käyttää muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuttaan ympäristöasioissa.

4. Kukin sopimuspuoli tunnustaa ympäristönsuojelua edistävät yhteenliittymät, järjestöt ja ryhmät ja tukee niitä asianmukaisesti sekä varmistaa, että sen kansallinen oikeusjärjestelmä on tämän velvoitteen mukainen.

5. Tämän yleissopimuksen määräykset eivät vaikuta sopimuspuolen oikeuteen ylläpitää tai toteuttaa toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on lisätä yleisön tiedonsaantia, lisätä sen osallistumista päätöksentekoon ja laajentaa sen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa enemmän kuin tässä yleissopimuksessa edellytetään.

6. Tämä yleissopimus ei edellytä yleisön tiedonsaantia, päätöksentekoon osallistumista sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta koskevien voimassa olevien oikeuksien heikentämistä.

7. Kukin sopimuspuoli edistää tämän yleissopimuksen periaatteiden soveltamista kansainvälisissä ympäristöä koskevissa päätöksentekomenettelyissä ja kansainvälisissä järjestöissä ympäristöön liittyvien asioiden yhteydessä.

cluding measures to achieve compatibility between the provisions implementing the information, public participation and access-to-justice provisions in this Convention, as well as proper enforcement measures, to establish and maintain a clear, transparent and consistent framework to implement the provisions of this Convention.

2. Each Party shall endeavour to ensure that officials and authorities assist and provide guidance to the public in seeking access to information, in facilitating participation in decision-making and in seeking access to justice in environmental matters.

3. Each Party shall promote environmental education and environmental awareness among the public, especially on how to obtain access to information, to participate in decision-making and to obtain access to justice in environmental matters.

4. Each Party shall provide for appropriate recognition of and support to associations, organizations or groups promoting environmental protection and ensure that its national legal system is consistent with this obligation.

5. The provisions of this Convention shall not affect the right of a Party to maintain or introduce measures providing for broader access to information, more extensive public participation in decision-making and wider access to justice in environmental matters than required by this Convention.

6. This Convention shall not require any derogation from existing rights of access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters.

7. Each Party shall promote the application of the principles of this Convention in international environmental decision-making processes and within the framework of international organizations in matters relating to the environment.

8. Kukin sopimuspuoli varmistaa, ettei niitä henkilöitä, jotka käyttävät oikeuksiaan tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti, rangaista, vainota tai häiritä millään tavalla heidän toimintansa takia. Tämä määräys ei vaikuta kansallisten tuomioistuinten oikeuteen määrätä kohtuullisten oikeudenkäyntikulujen korvaamista.

9. Yleisöllä on tämän yleissopimuksen määräysten soveltamisalalla oikeus saada ympäristöasioita koskevaa tietoa, mahdollisuus osallistua ympäristöasioita koskevaan päätöksentekoon ja oikeus muutoksenhakuun tai vireillepanoon ympäristöasioissa ilman kansalaisuuteen, kansallisuuteen tai kotipaikkaan liittyvää syrjintää, sekä, oikeushenkilön osalta, ilman sen rekisteröidyn toimipaikan sijaintiin tai sen toiminnan todelliseen keskukseseen perustuvaa syrjintää.

4 artikla

Ympäristöä koskevan tiedon saanti

1. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että viranomaiset antavat ympäristöä koskevat tiedot pyydettyä yleisön käyttöön tämän artiklan seuraavien kappaleiden nojalla ja kansallisen lainsäädännön mukaisesti, mukaan lukien, jos sitä pyydetään ja jollei tämän kappaleen b kohdan määräyksistä muuta johdu, jäljennökset asiakirja-aineistosta, jossa on kyseisiä tietoja tai joka koostuu kyseisistä tiedoista:

a) ilman, että pyynnön esittäjän on osoitettava, että asia koskee häntä,

b) pyydettyssä muodossa, jos:

i) viranomaiset eivät katso, että tiedon esittäminen toisessa muodossa on aiheellista, jolloin heidän on perusteltava tämän muodon valinta, tai

ii) tieto ei ole jo yleisön saatavilla toisessa muodossa.

2. Tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettu ympäristöä koskeva tieto on annettava käyttöön mahdollisimman pian ja viimeistään kuukauden kuluessa pyynnön esittämisestä, ellei tiedon määrä ja monitahoisuus edellytä määräajan pidentämistä kahteen

8. Each Party shall ensure that persons exercising their rights in conformity with the provisions of this Convention shall not be penalized, persecuted or harassed in any way for their involvement. This provision shall not affect the powers of national courts to award reasonable costs in judicial proceedings.

9. Within the scope of the relevant provisions of this Convention, the public shall have access to information, have the possibility to participate in decision-making and have access to justice in environmental matters without discrimination as to citizenship, nationality or domicile and, in the case of a legal person, without discrimination as to where it has its registered seat or an effective centre of its activities.

Article 4

Access to Environmental Information

1. Each Party shall ensure that, subject to the following paragraphs of this article, public authorities, in response to a request for environmental information, make such information available to the public, within the framework of national legislation, including, where requested and subject to subparagraph (b) below, copies of the actual documentation containing or comprising such information:

(a) Without an interest having to be stated;

(b) In the form requested unless:

(i) It is reasonable for the public authority to make it available in another form, in which case reasons shall be given for making it available in that form; or

(ii) The information is already publicly available in another form.

2. The environmental information referred to in paragraph 1 above shall be made available as soon as possible and at the latest within one month after the request has been submitted, unless the volume and the complexity of the information justify an exten-

kuukauteen pyynnön esittämisestä. Pyyntö esittäjälle on ilmoitettava määräajan pidentämisestä ja sen perusteluista.

3. Ympäristötietoa koskeva pyyntö voidaan evätä, jos:

a) pyydetty ympäristöä koskeva tieto ei ole sen viranomaisen hallussa, jolle pyyntö on esitetty,

b) pyyntö on ilmeisen kohtuuton tai se on esitetty liian yleisessä muodossa, tai

c) se koskee valmisteilla olevaa aineistoa tai viranomaisten sisäisiä asiakirjoja ja epäminen on mahdollista kansallisen lainsäädännön ja yleisen käytännön nojalla, jolloin on otettava huomioon, miten tiedon ilmaiseminen palvelisi yleistä etua.

4. Ympäristötietoa koskeva pyyntö voidaan evätä, jos tiedon ilmaiseminen vaikuttaisi haitallisesti:

a) viranomaisten toiminnan luottamuksellisuuteen, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään tällaisesta luottamuksellisuudesta,

b) kansainvälisiin suhteisiin, maanpuolustukseen tai yleiseen turvallisuuteen,

c) tuomioistuinkäsittelyyn, henkilön mahdollisuuteen saada oikeudenmukainen oikeudenkäynti tai viranomaisen mahdollisuuteen suorittaa rikosoikeudellinen tai kurinpidollinentutkinta,

d) kaupallisten tai teollisten tietojen luottamuksellisuuteen, jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään tällaisen luottamuksellisuuden suojasta oikeutetun taloudellisen edun suojelemiseksi. Tässä yhteydessä ilmaistaan sellaisia päästöjä koskevia tietoja, jotka ovat ympäristön suojelun kannalta oleellisia,

e) teollis- ja tekijänoikeuksiin,

f) henkilötietojen ja/tai luonnollista henkilöä koskevien tiedostojen luottamuksellisuuteen, jos kyseinen henkilö ei ole antanut suostumustaan tiedon ilmaisemiseen ja jos kansallisessa lainsäädännössä säädetään tällaisesta luottamuksellisuudesta,

g) sellaisen kolmannen osapuolen etuun, joka on toimittanut pyydetyn tiedon ilman oikeudellista velvollisuutta ja ilman, että kyseistä osapuolta olisi voitu oikeudellisesti

siion of this period up to two months after the request. The applicant shall be informed of any extension and of the reasons justifying it.

3. A request for environmental information may be refused if:

(a) The public authority to which the request is addressed does not hold the environmental information requested;

(b) The request is manifestly unreasonable or formulated in too general a manner; or

(c) The request concerns material in the course of completion or concerns internal communications of public authorities where such an exemption is provided for in national law or customary practice, taking into account the public interest served by disclosure.

4. A request for environmental information may be refused if the disclosure would adversely affect:

(a) The confidentiality of the proceedings of public authorities, where such confidentiality is provided for under national law;

(b) International relations, national defence or public security;

(c) The course of justice, the ability of a person to receive a fair trial or the ability of a public authority to conduct an enquiry of a criminal or disciplinary nature;

(d) The confidentiality of commercial and industrial information, where such confidentiality is protected by law in order to protect a legitimate economic interest. Within this framework, information on emissions which is relevant for the protection of the environment shall be disclosed;

(e) Intellectual property rights;

(f) The confidentiality of personal data and/or files relating to a natural person where that person has not consented to the disclosure of the information to the public, where such confidentiality is provided for in national law;

(g) The interests of a third party which has supplied the information requested without that party being under or capable of being put under a legal obligation to do so,

velvoittaa siihen, ja joka ei anna lupaa aineiston luovuttamiseen, tai

h) ympäristöön, johon tieto liittyy, esimerkiksi harvinaisten lajien pesimäpaikkoihin.

Edellä mainittuja epäämisperusteita tulki-taan suppeasti, ottaen huomioon tietojen il-maamiseen liittyvä yleinen etu sekä se, liittyykö pyydetty tieto ympäristöpäästöihin.

5. Kun pyydetty tieto ei ole viranomaisen hallussa, sen on ilmoitettava mahdollisimman nopeasti pyynnön esittäjälle sen viranomaisen nimi, jolta tämä voi ensin mainitun viranomaisen mukaan pyytää haluamaansa tietoa, tai toimitettava pyyntö kyseiselle vi-ranomaiselle ja ilmoitettava siitä pyynnön esittäjälle.

6. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että jos tämän artiklan 3 kappaleen c kohdan ja 4 kappaleen nojalla salassa pidettävät tiedot on mahdollista erottaa julkisista tiedoista vaikuttamatta erotettavien tietojen luottamuksellisuuteen, viranomaiset antavat muut pyydetty ympäristöä koskevat tiedot saataville.

7. Tietoja koskevan pyynnön epäämisestä ilmoitetaan kirjallisesti, jos pyyntö on esitetty kirjallisena tai pyynnön esittäjä sitä pyytää. Ilmoituksessa on esitettävä epäämisperusteet ja tiedotettava 9 artiklan mukaisesta uudelleentarkastelumenettelystä. Epäämisestä ilmoitetaan mahdollisimman nopeasti ja viimeistään kuukauden kuluessa, jollei määräajan pidentäminen kahteen kuukauteen pyynnön esittämisestä ole aiheellista tietojen monitahoisuuden vuoksi. Pynnön esittäjälle on ilmoitettava määräajan pidentämisestä ja sen perusteluista.

8. Kukin sopimuspuoli voi sallia viranomaistensa perivän maksun tietojen toimittamisesta, mutta maksu ei saa olla kohtuuton. Viranomaiset, jotka aikovat periä maksun tietojen toimittamisesta, antavat pyynnön esittäjien saataville mahdollisesti perittäviä maksuja koskevan luettelon, jossa ilmoitetaan maksun perimisen tai perimättä jättämisen perusteet sekä se, milloin tietojen toimittamisen edellytyksenä on kyseisen maksun suorittaminen etukäteen.

and where that party does not consent to the release of the material; or

(h) The environment to which the information relates, such as the breeding sites of rare species.

The aforementioned grounds for refusal shall be interpreted in a restrictive way, taking into account the public interest served by disclosure and taking into account whether the information requested relates to emissions into the environment.

5. Where a public authority does not hold the environmental information requested, this public authority shall, as promptly as possible, inform the applicant of the public authority to which it believes it is possible to apply for the information requested or transfer the request to that authority and inform the applicant accordingly.

6. Each Party shall ensure that, if information exempted from disclosure under paragraphs 3 (c) and 4 above can be separated out without prejudice to the confidentiality of the information exempted, public authorities make available the remainder of the environmental information that has been requested.

7. A refusal of a request shall be in writing if the request was in writing or the applicant so requests. A refusal shall state the reasons for the refusal and give information on access to the review procedure provided for in accordance with article 9. The refusal shall be made as soon as possible and at the latest within one month, unless the complexity of the information justifies an extension of this period up to two months after the request. The applicant shall be informed of any extension and of the reasons justifying it.

8. Each Party may allow its public authorities to make a charge for supplying information, but such charge shall not exceed a reasonable amount. Public authorities intending to make such a charge for supplying information shall make available to applicants a schedule of charges which may be levied, indicating the circumstances in which they may be levied or waived and when the supply of information is conditional on the advance payment of such a charge.

5 artikla

Ympäristöä koskevien tietojen kokoaminen ja levittäminen

1. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että:

a) viranomaisten hallussa on heidän tehtäviensä edellyttämät ympäristöä koskevat tiedot, ja että he pitävät ne ajan tasalla,

b) tietojen antamista varten perustetaan järjestelmä, jolla taataan, että viranomaiset saavat riittävästi tietoja sellaisista ehdoteuista tai olemassaolevista toimista, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia,

c) kun ihmisten terveyteen tai ympäristöön kohdistuu välitön uhka, joka johtuu joko ihmisen toiminnasta tai luonnosta johtuvista syistä, yleisölle, johon vaikutus mahdollisesti kohdistuu, annetaan välittömästi ja viipymättä käyttöön kaikki viranomaisten hallussa olevat tiedot, joiden avulla se voi toteuttaa toimenpiteitä uhasta aiheutuvan haitan ehkäisemiseksi tai lieventämiseksi.

2. Kukin sopimuspuoli huolehtii siitä, että viranomaiset toimivat kansallisen lainsäädännön puitteissa avoimesti antaessaan ympäristöä koskevia tietoja yleisölle, ja että nämä tiedot ovat tehokkaasti saatavilla, muun muassa:

a) tarjoamalla yleisölle riittävästi tietoa asianomaisten viranomaisten hallussa olevien ympäristöä koskevien tietojen laadusta ja laajuudesta sekä perusehdoista ja edellytyksistä, joilla kyseiset tiedot ovat saatavilla ja käytettävissä, ja tietojen saantia koskevasta menettelystä,

b) ottamalla käyttöön ja ylläpitämällä esimerkiksi seuraavia käytännön järjestelyjä:

i) julkiset luettelot, rekisterit tai tiedostot,

ii) viranhaltijat veloitetaan avustamaan yleisöä, joka pyytää tietoja tämän yleissopimuksen mukaisesti, ja

iii) yhteystietojen ilmoittaminen, ja

c) antamalla b kohdan i alakohdassa tarkoitettuihin luetteluihin, rekistereihin tai tiedostoihin sisältyvät ympäristöä koskevat tiedot maksutta saataville.

Article 5

Collection and Dissemination of Environmental Information

1. Each Party shall ensure that:

(a) Public authorities possess and update environmental information which is relevant to their functions;

(b) Mandatory systems are established so that there is an adequate flow of information to public authorities about proposed and existing activities which may significantly affect the environment;

(c) In the event of any imminent threat to human health or the environment, whether caused by human activities or due to natural causes, all information which could enable the public to take measures to prevent or mitigate harm arising from the threat and is held by a public authority is disseminated immediately and without delay to members of the public who may be affected.

2. Each Party shall ensure that, within the framework of national legislation, the way in which public authorities make environmental information available to the public is transparent and that environmental information is effectively accessible, inter alia, by:

(a) Providing sufficient information to the public about the type and scope of environmental information held by the relevant public authorities, the basic terms and conditions under which such information is made available and accessible, and the process by which it can be obtained;

(b) Establishing and maintaining practical arrangements, such as:

(i) Publicly accessible lists, registers or files;

(ii) Requiring officials to support the public in seeking access to information under this Convention; and

(iii) The identification of points of contact; and

(c) Providing access to the environmental information contained in lists, registers or files as referred to in subparagraph (b) (i) above free of charge.

3. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että ympäristöä koskevia tietoja julkaistaan asettain sähköisissä tietokannoissa, joita yleisö voi helposti käyttää yleisten televiestintäverkkojen välityksellä. Tässä muodossa saatavilla olevien tietojen tulisi sisältää:

- a) tämän artiklan 4 kappaleessa tarkoitettuja kertomuksia ympäristön tilasta,
- b) ympäristölainsäädäntöä tai ympäristöön liittyvää lainsäädäntöä,
- c) tarvittaessa ympäristöä koskevia tai siihen liittyviä toimintaohjelmia, suunnitelmia ja ohjelmia sekä ympäristösopimuksia ja
- d) muita tietoja, siinä määrin kuin tässä muodossa olevien tietojen saanti helpottaa tämän yleissopimuksen täytäntöönpanemiseksi annetun kansallisen lainsäädännön soveltamista, edellyttäen, että nämä tiedot ovat jo saatavilla sähköisessä muodossa.

4. Kukin sopimuspuoli julkaisee säännöllisin väliajoin, enintään kolmen tai neljän vuoden välein, ympäristön tilaa koskevan kansallisen kertomuksen, johon sisältyy tietoja ympäristön laadusta ja ympäristöön kohdistuvasta kuormituksesta, ja levittää kyseistä kertomusta.

5. Kukin sopimuspuoli toteuttaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisia toimenpiteitä levittääkseen esimerkiksi:

- a) lainsäädäntöä ja toimintaohjelmia, esimerkiksi asiakirjoja ympäristöön liittyvistä strategioista, toimintaohjelmista, ohjelmista ja toimintasuunnitelmista, sekä niiden täytäntöönpanon edistymistä koskevia kertomuksia, jotka on laadittu hallinnon eri tasoilla,
- b) ympäristökysymyksiä koskevia kansainvälisiä sopimuksia ja yleissopimuksia sekä
- c) tarvittaessa ympäristökysymyksiä koskevia muita merkittäviä kansainvälisiä asiakirjoja.

6. Kukin sopimuspuoli rohkaisee toimijoita, joiden toimilla on merkittäviä ympäristövaikutuksia, tiedottamaan yleisölle säännöllisesti toimiensa ja tuotteidensa ympäristövaikutuksista, tarvittaessa vapaaehtoisien ympäristömerkinnän tai ympäristöasioiden auditointijärjestelmien avulla tai muilla tavoin.

3. Each Party shall ensure that environmental information progressively becomes available in electronic databases which are easily accessible to the public through public telecommunications networks. Information accessible in this form should include:

- (a) Reports on the state of the environment, as referred to in paragraph 4 below;
- (b) Texts of legislation on or relating to the environment;
- (c) As appropriate, policies, plans and programmes on or relating to the environment, and environmental agreements; and
- (d) Other information, to the extent that the availability of such information in this form would facilitate the application of national law implementing this Convention, provided that such information is already available in electronic form.

4. Each Party shall, at regular intervals not exceeding three or four years, publish and disseminate a national report on the state of the environment, including information on the quality of the environment and information on pressures on the environment.

5. Each Party shall take measures within the framework of its legislation for the purpose of disseminating, inter alia:

- (a) Legislation and policy documents such as documents on strategies, policies, programmes and action plans relating to the environment, and progress reports on their implementation, prepared at various levels of government;
- (b) International treaties, conventions and agreements on environmental issues; and
- (c) Other significant international documents on environmental issues, as appropriate.

6. Each Party shall encourage operators whose activities have a significant impact on the environment to inform the public regularly of the environmental impact of their activities and products, where appropriate within the framework of voluntary eco-labelling or eco-auditing schemes or by other means.

7. Kukin sopimuspuoli:

a) julkaisee tiedot ja näitä tietoja koskevat analyysit, joita se pitää merkittävien ympäristöpoliittisten ehdotusten laatimisen kannalta oleellisina ja tärkeinä,

b) julkaisee tai antaa muuten käyttöön saatavilla olevaa selittävää aineistoa käsittelemistään tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvista asioista ja

c) tarjoaa asianmukaisessa muodossa tietoja julkisten tehtävien suorittamisesta tai kaikilla hallinnon tasoilla tarjotuista ympäristöön liittyvistä julkisista palveluista.

8. Kukin sopimuspuoli kehittää järjestelmiä sen varmistamiseksi, että kuluttajille annetaan riittävät tuotetiedot, joiden avulla he voivat tehdä ympäristöön liittyviä valintoja kaikista asiaan vaikuttavista seikoista tietoisina.

9. Kukin sopimuspuoli ryhtyy toimenpiteisiin, ottaen soveltuvin osin huomioon kansainväliset prosessit, luodakseen asteittain yhtenäisen, koko maan käsittävän pilaantumista koskevien kartoitusten tai rekistereiden järjestelmän, joka perustuu jäseneltyyn, sähköiseen ja yleisesti saatavilla olevaan tietokantaan, jonka tiedot on kerätty yhdenmukaisesti. Järjestelmään voidaan kirjata tiettyjen aineiden ja tuotteiden päästöt, leviäminen ja siirtyminen tietyistä toiminnoista ympäristöön, veden, energian ja luonnonvarojen käyttö mukaan lukien, laitoksissa ja niiden ulkopuolella tapahtuva käsittely sekä kaatopaikat.

10. Tämän artiklan määräykset eivät rajoita sopimuspuolten oikeutta kieltäytyä 4 artiklan 3 ja 4 kappaleen mukaisesti ilmaisemasta tiettyjä ympäristöä koskevia tietoja.

6 artikla

Yleisön osallistuminen erityisiä toimia koskevaan päätöksentekoon

1. Kukin sopimuspuoli:

a) soveltaa tämän artiklan määräyksiä I liitteessä luetelluille ehdotetuille toimintoille myönnettäviä lupia koskeviin päätöksiin,

7. Each Party shall:

(a) Publish the facts and analyses of facts which it considers relevant and important in framing major environmental policy proposals;

(b) Publish, or otherwise make accessible, available explanatory material on its dealings with the public in matters falling within the scope of this Convention; and

(c) Provide in an appropriate form information on the performance of public functions or the provision of public services relating to the environment by government at all levels.

8. Each Party shall develop mechanisms with a view to ensuring that sufficient product information is made available to the public in a manner which enables consumers to make informed environmental choices.

9. Each Party shall take steps to establish progressively, taking into account international processes where appropriate, a coherent, nationwide system of pollution inventories or registers on a structured, computerized and publicly accessible database compiled through standardized reporting. Such a system may include inputs, releases and transfers of a specified range of substances and products, including water, energy and resource use, from a specified range of activities to environmental media and to on-site and offsite treatment and disposal sites.

10. Nothing in this article may prejudice the right of Parties to refuse to disclose certain environmental information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4.

Article 6

Public Participation in Decisions on Specific Activities

1. Each Party:

(a) Shall apply the provisions of this article with respect to decisions on whether to permit proposed activities listed in annex I;

b) soveltaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti tämän artiklan määräyksiä myös sellaisia toimintoja koskeviin päätöksiin, joita ei ole lueteltu I liitteessä ja joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tätä varten sopimuspuolet päättävät, kuuluuko ehdotettu toimi näiden määräysten soveltamisalaan, ja

c) voi päättää kansallisen lainsäädännön mukaisesti tapauskohtaisesti olla soveltamatta tämän artiklan määräyksiä ehdotettuihin maanpuolustustarkoituksia palveleviin toimiin, jos sopimuspuoli katsoo niiden soveltamisen vaikuttavan kielteisesti näihin tarkoituksiin.

2. Yleisölle, jota asia koskee, tiedotetaan ympäristöön liittyvän päätöksentekomenettelyn alkuvaiheessa joko julkisen ilmoituksen välityksellä tai tarvittaessa henkilökohtaisesti sekä riittävästi, hyvissä ajoin ja tehokkaasti muun muassa:

a) päätöksen kohteena olevasta ehdotetusta toimesta ja sen tarkoituksesta,

b) mahdollisten päätösten luonteesta tai päätösluonnoksesta,

c) päätöksenteosta vastaavasta viranomaisesta,

d) suunnitellusta menettelystä, mukaan lukien seuraavat tiedot, jos ne ovat saatavilla:

- i) menettelyn aloittamisajankohta,
- ii) yleisön osallistumismahdollisuudet,

iii) mahdollisen julkisen kuulemisen ajankohta ja paikka,

iv) maininta viranomaisesta, jolta asiaan liittyviä tietoja voidaan pyytää ja jonka haltuun nämä tiedot on annettu yleisön nähtäväksi,

v) maininta toimivaltaisesta viranomaisesta tai muusta virallisesta elimestä, jolle huomautukset tai kysymykset voidaan esittää, sekä määräaika näiden huomautusten ja kysymysten esittämiselle, ja

vi) maininta saatavilla olevasta ehdotettuun toimeen liittyvästä ympäristöä koskevasta tiedosta, sekä

e) siitä, että toimeen sovelletaan kansallista tai valtiosta toiseen ulottuvia ympäristövaikutuksia koskevaa arviointimenettelyä.

(b) Shall, in accordance with its national law, also apply the provisions of this article to decisions on proposed activities not listed in annex I which may have a significant effect on the environment. To this end, Parties shall determine whether such a proposed activity is subject to these provisions; and

(c) May decide, on a case-by-case basis if so provided under national law, not to apply the provisions of this article to proposed activities serving national defence purposes, if that Party deems that such application would have an adverse effect on these purposes.

2. The public concerned shall be informed, either by public notice or individually as appropriate, early in an environmental decision-making procedure, and in an adequate, timely and effective manner, inter alia, of:

(a) The proposed activity and the application on which a decision will be taken;

(b) The nature of possible decisions or the draft decision;

(c) The public authority responsible for making the decision;

(d) The envisaged procedure, including, as and when this information can be provided:

- (i) The commencement of the procedure;
- (ii) The opportunities for the public to participate;

(iii) The time and venue of any envisaged public hearing;

(iv) An indication of the public authority from which relevant information can be obtained and where the relevant information has been deposited for examination by the public;

(v) An indication of the relevant public authority or any other official body to which comments or questions can be submitted and of the time schedule for transmittal of comments or questions; and

(vi) An indication of what environmental information relevant to the proposed activity is available; and

(e) The fact that the activity is subject to a national or transboundary environmental impact assessment procedure.

3. Yleisön osallistumismenettelyn eri vaiheissa on oltava kohtuulliset määräajat, jotka antavat riittävästi aikaa 2 kappaleen mukaiseen yleisölle tiedottamiseen ja yleisölle mahdollisuuden valmistautua ja osallistua tehokkaasti ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

4. Kukin sopimuspuoli huolehtii siitä, että yleisö voi osallistua jo alkuvaiheessa, kun kaikki vaihtoehdot ovat avoimia ja kun yleisö voi osallistua menettelyyn tehokkaasti.

5. Kunkin sopimuspuolen olisi tarvittaessa rohkaistava mahdollisia lupahakemuksen tekijöitä ilmoittamaan, mitä yleisöä asia koskee, jotta tämä voi osallistua keskusteluihin, sekä toimittamaan hakemuksensa tavoitteita koskevat tiedot ennen luvan hakemista.

6. Kukin sopimuspuoli edellyttää, että toimivaltaiset viranomaiset antavat pyynnöstä, jos kansallisessa lainsäädännössä niin edellytetään, yleisölle, jota asia koskee mahdollisuuden tutkia kaikki tässä artiklassa tarkoitetut päätöksentekoon liittyvät tiedot, jotka ovat saatavilla yleisön osallistumismenettelyn ajankohtana, maksutta ja heti kun tiedot ovat saatavilla, sanotun kuitenkaan rajoittamatta sopimuspuolten oikeutta kieltäytyä ilmaisemasta tiettyjä tietoja 4 artiklan 3 ja 4 kappaleen mukaisesti. Tämän rajoittamatta 4 artiklan määräysten soveltamista, kyseisiin tietoihin on sisällyttävä ainakin:

a) kuvaus ehdotetun toimen toteuttamispaikasta sekä ehdotetun toiminnon fyysisistä ja teknisistä ominaisuuksista arvioidut jäämät ja päästöt mukaan lukien,

b) kuvaus ehdotetun toimen merkittävistä ympäristövaikutuksista,

c) kuvaus toimista, jotka on suunniteltu vaikutusten torjumiseksi ja/tai vähentämiseksi, päästöt mukaan lukien,

d) muu kuin tekninen yhteenveto edellä mainituista,

e) yleiskatsaus hakijan esittämistä päävaihtoehdoista ja

f) kansallisen lainsäädännön mukaisesti tärkeimmät viranomaisille tarkoitetut kertomukset ja ohjeet, kun yleisölle, jota asia

3. The public participation procedures shall include reasonable time-frames for the different phases, allowing sufficient time for informing the public in accordance with paragraph 2 above and for the public to prepare and participate effectively during the environmental decision-making.

4. Each Party shall provide for early public participation, when all options are open and effective public participation can take place.

5. Each Party should, where appropriate, encourage prospective applicants to identify the public concerned, to enter into discussions, and to provide information regarding the objectives of their application before applying for a permit.

6. Each Party shall require the competent public authorities to give the public concerned access for examination, upon request where so required under national law, free of charge and as soon as it becomes available, to all information relevant to the decision-making referred to in this article that is available at the time of the public participation procedure, without prejudice to the right of Parties to refuse to disclose certain information in accordance with article 4, paragraphs 3 and 4. The relevant information shall include at least, and without prejudice to the provisions of article 4:

(a) A description of the site and the physical and technical characteristics of the proposed activity, including an estimate of the expected residues and emissions;

(b) A description of the significant effects of the proposed activity on the environment;

(c) A description of the measures envisaged to prevent and/or reduce the effects, including emissions;

(d) A non-technical summary of the above;

(e) An outline of the main alternatives studied by the applicant; and

(f) In accordance with national legislation, the main reports and advice issued to the public authority at the time when the

koskee, tiedotetaan asiasta tämän artiklan 2 kappaleen mukaisesti.

7. Yleisön osallistumista koskevat menettelyt antavat yleisölle mahdollisuuden esittää kirjallisesti tai tarvittaessa julkisessa kuulemistilaisuudessa tai vastauksena hakijalle toimitettuun pyyntöön kaikki huomautukset, tiedot, analyysit tai mielipiteet, joita yleisö pitää ehdotetun toimen kannalta oleellisina.

8. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisön esittämät näkemykset otetaan päätöksessä asianmukaisesti huomioon.

9. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että päätöksestä tiedotetaan yleisölle viipymättä soveltuvien menettelyjen mukaisesti sen jälkeen, kun viranomainen on tehnyt päätöksen. Kukin sopimuspuoli antaa yleisön käyttöön päätöksen tekstin sekä sen perustelut.

10. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että tämän artiklan 2—9 kappaleen määräyksiä sovelletaan soveltuvin osin sen ollessa asianmukaista, kun viranomainen ottaa 1 kappaleessa tarkoitetun toiminnon lupaehdot uudelleen käsiteltäviksi tai saattaa ne ajan tasalle.

11. Kukin sopimuspuoli soveltaa tämän artiklan määräyksiä päätöksiin, jotka koskevat muuntogeenisten organismien tarkoituksellista levittämistä ympäristöön, kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti siinä määrin kuin se on mahdollista ja tarpeen.

7 artikla

Yleisön osallistuminen ympäristöön liittyvien suunnitelmien, ohjelmien ja toimintaohjelmien valmisteluun

Kukin sopimuspuoli toteuttaa asiaankuuluvat käytännön toimenpiteet ja/tai muut toimenpiteet, jotta yleisöllä olisi mahdollisuus osallistua ympäristöön liittyvien suunnitelmien ja ohjelmien valmisteluun avoimen ja oikeudenmukaisen toimintakehyksen puitteissa, kun yleisölle on toimitettu tarvittavat tiedot. Toimintakehyksessä sovelletaan 6 artiklan 3, 4 ja 8 kappaletta. Toimivaltainen viranomainen kartoittaa yleisön, joka voi osallistua, ottaen huomi-

public concerned shall be informed in accordance with paragraph 2 above.

7. Procedures for public participation shall allow the public to submit, in writing or, as appropriate, at a public hearing or inquiry with the applicant, any comments, information, analyses or opinions that it considers relevant to the proposed activity.

8. Each Party shall ensure that in the decision due account is taken of the outcome of the public participation.

9. Each Party shall ensure that, when the decision has been taken by the public authority, the public is promptly informed of the decision in accordance with the appropriate procedures. Each Party shall make accessible to the public the text of the decision along with the reasons and considerations on which the decision is based.

10. Each Party shall ensure that, when a public authority reconsiders or updates the operating conditions for an activity referred to in paragraph 1, the provisions of paragraphs 2 to 9 of this article are applied *mutatis mutandis*, and where appropriate.

11. Each Party shall, within the framework of its national law, apply, to the extent feasible and appropriate, provisions of this article to decisions on whether to permit the deliberate release of genetically modified organisms into the environment.

Article 7

Public Participation Concerning Plans, Programmes and Policies Relating to the Environment

Each Party shall make appropriate practical and/or other provisions for the public to participate during the preparation of plans and programmes relating to the environment, within a transparent and fair framework, having provided the necessary information to the public. Within this framework, article 6, paragraphs 3, 4 and 8, shall be applied. The public which may participate shall be identified by the relevant public authority, taking into account the objec-

oon tämän yleissopimuksen tavoitteet. Kukin sopimuspuoli pyrkii tarpeen mukaan tarjoamaan yleisölle mahdollisuuksia osallistua ympäristöön liittyvien toimintaohjelmien valmisteluun.

8 artikla

Yleisön osallistuminen viranomaismääräysten ja/tai yleisesti sovellettavien oikeudellisesti sitovien asiakirjojen laadintaan

Kukin sopimuspuoli pyrkii edistämään sitä, että yleisö voi osallistua tehokkaasti, sopivassa vaiheessa ja vaihtoehtojen ollessa vielä avoimia sellaisten viranomaisten vastuulla olevien viranomaismääräysten ja muiden yleisesti sovellettavien oikeudellisesti sitovien sääntöjen laatimiseen, joilla voi olla merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tätä varten tulisi ryhtyä seuraaviin toimenpiteisiin:

- a) yleisön tehokkaan osallistumisen mahdollistavien riittävien määräaikojen asettaminen,
- b) säännösluonnosten julkaiseminen tai asettaminen muutoin julkisesti saataville ja
- c) mahdollisuuden antaminen yleisölle esittää huomautuksensa suoraan tai edustuksellisten neuvoa-antavien elinten välityksellä.

Yleisön osallistumisen tulokset otetaan huomioon mahdollisuuksien mukaan.

9 artikla

Muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus

1. Kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että henkilö, joka katsoo, että hänen 4 artiklan nojalla esittämänsä tietopyyntö on jätetty huomiotta tai perusteettomasti hylätty osittain tai kokonaan, siihen on vastattu puutteellisesti tai sitä ei muuten ole käsitelty edellä mainitun artiklan määräysten mukaisesti, voi saattaa asian tuomioistuimessa tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä uudelleen tutkittavaksi.

tives of this Convention. To the extent appropriate, each Party shall endeavour to provide opportunities for public participation in the preparation of policies relating to the environment.

Article 8

Public Participation the Preparation of Executive Regulations and/or Generally Applicable Legally Binding Normative Instruments

Each Party shall strive to promote effective public participation at an appropriate stage, and while options are still open, during the preparation by public authorities of executive regulations and other generally applicable legally binding rules that may have a significant effect on the environment. To this end, the following steps should be taken:

- (a) Time-frames sufficient for effective participation should be fixed;
- (b) Draft rules should be published or otherwise made publicly available; and
- (c) The public should be given the opportunity to comment, directly or through representative consultative bodies.

The result of the public participation shall be taken into account as far as possible.

Article 9

Access to Justice

1. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that any person who considers that his or her request for information under article 4 has been ignored, wrongfully refused, whether in part or in full, inadequately answered, or otherwise not dealt with in accordance with the provisions of that article, has access to a review procedure before a court of law or another independent and impartial body established by law.

Jos sopimuspuoli tarjoaa mahdollisuuden saattaa asia tuomioistuimessa uudelleen tutkittavaksi, se varmistaa, että henkilöllä on myös mahdollisuus saattaa asia laissa säädetyllä nopealla maksuttomalla tai edullisella menettelyllä muun viranomaisen tai muun riippumattoman ja puolueettoman elimen uudelleen käsiteltäväksi.

Tämän 1 kappaleen nojalla tehdyt lopulliset päätökset sitovat tietoja hallussaan pitävää viranomaista. Perustelut esitetään kirjallisesti ainakin silloin, kun tietojen antamisesta kieltäydytään tämän kappaleen nojalla.

2. Kukin sopimuspuoli varmistaa kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, että niillä, jotka kuuluvat yleisöön, jota asia koskee, ja

a) joiden etua asia riittävästi koskee, tai vaihtoehtoisesti

b) jotka väittävät oikeuksiensa heikentyvän, jos sopimuspuolen hallintolainkäyttöä koskevassa säännöstössä niin edellytetään,

on mahdollisuus saattaa tuomioistuimessa ja/tai muussa laillisesti perustetussa riippumattomassa ja puolueettomassa elimessä minkä tahansa 6 artiklan määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus sekä vastaavasti muiden tämän yleissopimuksen asiaankuuluvien määräysten soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen laillisuus uudelleen tutkittavaksi kansallisen lainsäädännön määräysten mukaisesti ja rajoittamatta tämän artiklan 3 kappaleen soveltamista.

Riittävä etu ja oikeuksien heikentyminen määritellään kansallisen lainsäädännön vaatimusten sekä sen tavoitteen mukaisesti, että yleisölle, jota asia koskee, annetaan laaja muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeus tämän yleissopimuksen soveltamisalalla. Tätä varten jokaisen 2 artiklan 5 kappaleessa tarkoitetut vaatimukset täyttävän valtiosta riippumattoman järjestön etua pidetään tämän kappaleen a kohdassa tarkoitettulla tavalla riittävänä. Näillä järjestöillä katsotaan myös olevan oikeuksia, joita on mahdollista loukata tämän kappaleen b kohdassa tarkoitettulla tavalla.

In the circumstances where a Party provides for such a review by a court of law, it shall ensure that such a person also has access to an expeditious procedure established by law that is free of charge or inexpensive for reconsideration by a public authority or review by an independent and impartial body other than a court of law.

Final decisions under this paragraph 1 shall be binding on the public authority holding the information. Reasons shall be stated in writing, at least where access to information is refused under this paragraph.

2. Each Party shall, within the framework of its national legislation, ensure that members of the public concerned

(a) Having a sufficient interest or, alternatively,

(b) Maintaining impairment of a right, where the administrative procedural law of a Party requires this as a precondition,

have access to a review procedure before a court of law and/or another independent and impartial body established by law, to challenge the substantive and procedural legality of any decision, act or omission subject to the provisions of article 6 and, where so provided for under national law and without prejudice to paragraph 3 below, of other relevant provisions of this Convention.

What constitutes a sufficient interest and impairment of a right shall be determined in accordance with the requirements of national law and consistently with the objective of giving the public concerned wide access to justice within the scope of this Convention. To this end, the interest of any non-governmental organization meeting the requirements referred to in article 2, paragraph 5, shall be deemed sufficient for the purpose of subparagraph (a) above. Such organizations shall also be deemed to have rights capable of being impaired for the purpose of subparagraph (b) above.

Tämän 2 kappaleen määräykset eivät estä sitä mahdollisuutta, että hallintoviranomainen alustavasti tutkii asian uudelleen, eivätkä ne vaikuta vaatimukseen hallinnollisten uudelleentarkastusmenettelyjen loppuunsaattamisesta ennen kuin asia saatetaan tuomioistuimessa tutkittavaksi, silloin kun kansallisessa lainsäädännössä on tällainen vaatimus.

3. Kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisöön kuuluvilla, jotka täyttävät mahdolliset kansallisessa lainsäädännössä asetetut vaatimukset, on tämän artiklan 1 ja 2 kappaleessa tarkoitettujen uudelleentarkastelumenettelyjen lisäksi ja niiden soveltamista rajoittamatta mahdollisuus turvautua hallinnollisiin tai tuomioistuinmenettelyihin yksityishenkilöiden ja viranomaisten sellaisten toimien tai laiminlyöntien tutkimiseksi uudelleen, jotka ovat sopimuspuolen kansallisen ympäristölainsäädännön säännösten kanssa ristiriidassa.

4. Tämän artiklan 1 kappaleen lisäksi ja sen soveltamista rajoittamatta tämän artiklan 1, 2 ja 3 kappaleessa tarkoitettujen menettelyiden tulee olla riittäviä ja tehokkaita oikeussuojakeinoja, joihin sisältyy tarvittaessa väliaikaiset turvaamistoimenpiteet, ja niiden tulee olla oikeudenmukaisia, tasa-
puolisia ja nopeita eivätkä ne saa olla niin kalliita, että se olisi este menettelyyn osallistumiselle. Tämän artiklan nojalla tehdyt päätökset annetaan kirjallisesti tai kirjalliseen muotoon tallennettuina. Tuomioistuinten ja mahdollisuuksien mukaan myös muiden elinten päätökset asetetaan julkisesti saataville.

5. Tämän artiklan määräysten tehostamiseksi kukin sopimuspuoli varmistaa, että yleisölle annetaan tietoa mahdollisuudesta käyttää hallinnollisia ja tuomioistuimessa tapahtuvia uudelleentarkastelumenettelyitä, sekä harkitsee asianmukaisten oikeusapujärjestelmien perustamista poistaakseen muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuden käyttöön liittyvät taloudelliset esteet sekä muut esteet tai vähentääkseen niitä.

The provisions of this paragraph 2 shall not exclude the possibility of a preliminary review procedure before an administrative authority and shall not affect the requirement of exhaustion of administrative review procedures prior to recourse to judicial review procedures, where such a requirement exists under national law.

3. In addition and without prejudice to the review procedures referred to in paragraphs 1 and 2 above, each Party shall ensure that, where they meet the criteria, if any, laid down in its national law, members of the public have access to administrative or judicial procedures to challenge acts and omissions by private persons and public authorities which contravene provisions of its national law relating to the environment.

4. In addition and without prejudice to paragraph 1 above, the procedures referred to in paragraphs 1, 2 and 3 above shall provide adequate and effective remedies, including injunctive relief as appropriate, and be fair, equitable, timely and not prohibitively expensive. Decisions under this article shall be given or recorded in writing. Decisions of courts, and whenever possible of other bodies, shall be publicly accessible.

5. In order to further the effectiveness of the provisions of this article, each Party shall ensure that information is provided to the public on access to administrative and judicial review procedures and shall consider the establishment of appropriate assistance mechanisms to remove or reduce financial and other barriers to access to justice.

10 artikla

Sopimuspuolten kokoukset

1. Sopimuspuolet kokoontuvat ensimmäisen kerran viimeistään vuoden kuluttua tämän yleissopimuksen voimaantulopäivästä. Tämän jälkeen sopimuspuolet kokoontuvat säännöllisesti vähintään joka toinen vuosi, elleivät sopimuspuolet toisin pääätä tai jokin sopimuspuoli sitä kirjallisesti pyydä, edellyttäen, että vähintään kolmannes sopimuspuolista on ilmoittanut tukevensa pyyntöä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan talouskomission pääsihteeri on toimittanut pyynnön kaikille sopimuspuolille.

2. Sopimuspuolet tarkastelevat kokouksissaan jatkuvasti tämän yleissopimuksen täytäntöönpanoa sopimuspuolten säännöllisin väliajoin laatimien kertomusten perusteella, ja tätä tarkoitusta varten ne:

a) tarkastelevat toimintaohjelmia ja oikeudellisia ja menetelmällisiä lähestymistapoja, joita sovelletaan tiedonsaantiin, yleisön osallistumiseen päätöksentekoon sekä oikeutta muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeuteen ympäristöasioissa, näiden toimien kehittämiseksi edelleen,

b) vaihtavat sellaisten kahden- ja monenvälisten sopimusten tai muiden järjestelyjen tekemisestä tai täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia, joilla on merkitystä tämän yleissopimuksen tavoitteiden kannalta ja joissa yksi tai useampi sopimuspuoli on sopimuspuolena,

c) käyttävät tarvittaessa Euroopan talouskomission asianomaisten elinten ja muiden toimivaltaisten kansainvälisten elinten ja erityiskomiteoiden palveluja kaikissa kysymyksissä, jotka ovat olennaisia tämän yleissopimuksen tavoitteiden saavuttamiselle,

d) perustavat tarpeellisina pitämänsä apuelimet,

e) valmistelevat tarvittaessa pöytäkirjoja tähän yleissopimukseen,

f) ottavat huomioon ja hyväksyvät tähän yleissopimuksen muutokset 14 artiklan määräysten mukaisesti,

g) harkitsevat ja toteuttavat sellaisia lisätoimia, joita tämän yleissopimuksen tavoit-

Article 10

Meeting of the Parties

1. The first meeting of the Parties shall be convened no later than one year after the date of the entry into force of this Convention. Thereafter, an ordinary meeting of the Parties shall be held at least once every two years, unless otherwise decided by the Parties, or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to all Parties by the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, the said request is supported by at least one third of the Parties.

2. At their meetings, the Parties shall keep under continuous review the implementation of this Convention on the basis of regular reporting by the Parties, and, with this purpose in mind, shall:

(a) Review the policies for and legal and methodological approaches to access to information, public participation in decision-making and access to justice in environmental matters, with a view to further improving them;

(b) Exchange information regarding experience gained in concluding and implementing bilateral and multilateral agreements or other arrangements having relevance to the purposes of this Convention and to which one or more of the Parties are a party;

(c) Seek, where appropriate, the services of relevant ECE bodies and other competent international bodies and specific committees in all aspects pertinent to the achievement of the purposes of this Convention;

(d) Establish any subsidiary bodies as they deem necessary;

(e) Prepare, where appropriate, protocols to this Convention;

(f) Consider and adopt proposals for amendments to this Convention in accordance with the provisions of article 14;

(g) Consider and undertake any additional action that may be required for the ac-

teiden saavuttaminen mahdollisesti edellyttää,

h) käsittelevät ensimmäisessä kokouksessaan omien kokoustensa ja apuelinten kokousten työjärjestyksen ja hyväksyvät sen yksimielisesti,

i) arvioivat ensimmäisessä kokouksessaan 5 artiklan 9 kappaleen määräysten täytäntöönpanosta saatuja kokemuksia ja harkitsevat kansainvälisen toiminnan ja kehityksen huomioon ottaen toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen kyseisessä kappaleessa tarkoitettujen järjestelmän kehittämiseksi, mukaan lukien sellaisen epäpuhtauksien päästöihin ja siirtoihin liittyviä rekistereitä ja kartoituksia koskevan asiakirjan laatiminen, joka voitaisiin liittää tähän yleissopimukseen.

3. Sopimuspuolten kokouksessa voidaan tarvittaessa harkita rahoitusjärjestelyjen käyttöönottoa yksimielisellä päätöksellä.

4. Yhdistyneet Kansakunnat, sen erityisjärjestöt ja Kansainvälinen atomienergiajärjestö sekä kaikki valtiot tai alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt, joilla on 17 artiklan nojalla valtuudet allekirjoittaa tämä yleissopimus mutta jotka eivät ole tämän yleissopimuksen sopimuspuolia, ja hallitustenväliset järjestöt, joilla on toimivaltaa tämän sopimuksen soveltamisalalla, voivat osallistua tarkkailijoina sopimuspuolten kokouksiin.

5. Valtiosta riippumattomat järjestöt, joilla on toimivaltaa tämän yleissopimuksen soveltamisalalla, ja jotka ovat ilmoittaneet Euroopan talouskomission pääsihteerille haluavansa lähettää edustajansa sopimuspuolten kokoukseen, on oikeus osallistua siihen tarkkailijoina, jollei vähintään kolmannes kokouksessa läsnäolevista sopimuspuolista vastusta niiden osallistumista.

6. Tämän artiklan 4 ja 5 kappaleen soveltamistarkoituksessa tämän artiklan 2 kappaleen h kohdassa tarkoitettussa työjärjestyksessä määrätään osallistumista ja muita asiaan kuuluvia kysymyksiä koskevista käytännön järjestelyistä.

hievemnt of the purposes of this Convention;

(h) At their first meeting, consider and by consensus adopt rules of procedure for their meetings and the meetings of subsidiary bodies;

(i) At their first meeting, review their experience in implementing the provisions of article 5, paragraph 9, and consider what steps are necessary to develop further the system referred to in that paragraph, taking into account international processes and developments, including the elaboration of an appropriate instrument concerning pollution release and transfer registers or inventories which could be annexed to this Convention.

3. The Meeting of the Parties may, as necessary, consider establishing financial arrangements on a consensus basis.

4. The United Nations, its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State or regional economic integration organization entitled under article 17 to sign this Convention but which is not a Party to this Convention, and any intergovernmental organization qualified in the fields to which this Convention relates, shall be entitled to participate as observers in the meetings of the Parties.

5. Any non-governmental organization, qualified in the fields to which this Convention relates, which has informed the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe of its wish to be represented at a meeting of the Parties shall be entitled to participate as an observer unless at least one third of the Parties present in the meeting raise objections.

6. For the purposes of paragraphs 4 and 5 above, the rules of procedure referred to in paragraph 2 (h) above shall provide for practical arrangements for the admittance procedure and other relevant terms.

11 artikla

Äänioikeus

1. Kullakin tämän yleissopimuksen sopimuspuolella on yksi ääni, lukuun ottamatta tämän artiklan 2 kappaleen määräyksiä.

2. Alueelliset taloudellisen yhdentymisen järjestöt käyttävät äänioikeuttaan toimivaltansa kuuluvissa asioissa siten, että niillä on yhtä monta ääntä kuin niillä on tämän yleissopimuksen sopimuspuolina olevia jäsenvaltioita. Mainitut järjestöt eivät käytä äänioikeuttaan niiden jäsenvaltioiden käytössä omaansa ja päinvastoin.

Article 11

Right to Vote

1. Except as provided for in paragraph 2 below, each Party to this Convention shall have one vote.

2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States which are Parties to this Convention. Such organizations shall not exercise their right to vote if their member States exercise theirs, and vice versa.

12 artikla

Sihteeristö

Euroopan talouskomission pääsihteerin puolesta seuraavista sihteeristön tehtävistä:

- a) sopimuspuolten kokousten koollekutsuminen ja valmistelu,
- b) tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti vastaanotettujen kertomusten ja muiden tietojen toimittaminen sopimuspuolille ja
- c) muut tehtävät, joista sopimuspuolet voivat päättää.

Article 12

Secretariat

The Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall carry out the following secretariat functions:

- (a) The convening and preparing of meetings of the Parties;
- (b) The transmission to the Parties of reports and other information received in accordance with the provisions of this Convention; and
- (c) Such other functions as may be determined by the Parties.

13 artikla

Liitteet

Tämän yleissopimuksen liitteet ovat sen erottamaton osa.

Article 13

Annexes

The annexes to this Convention shall constitute an integral part thereof.

14 artikla

Yleissopimuksen muutokset

1. Jokainen sopimuspuoli voi esittää muutoksia tähän yleissopimukseen.

2. Tähän yleissopimukseen ehdotettu muutos toimitetaan kirjallisena Euroopan talouskomission pääsihteerille, joka antaa

Article 14

Amendments to the Convention

1. Any Party may propose amendments to this Convention.

2. The text of any proposed amendment to this Convention shall be submitted in writing to the Executive Secretary of the Eco-

sen tiedoksi kaikille sopimuspuolille vähintään yhdeksänkymmentä päivää ennen sopimuspuolten kokousta, jossa se esitetään hyväksyttäväksi.

3. Sopimuspuolet pyrkivät kaikkiin tavoin sopimaan tämän yleissopimuksen muutoksesta yksimielisesti. Jos kaikki keinot yksimielisyyden saavuttamiseksi on käytetty eikä sopimukseen ole päästy, muutosesitys hyväksytään viime kädessä kokouksessa läsnäolevien ja äänestävien sopimuspuolten kolmen neljäsosan äänen enemmistöllä.

4. Yleissopimuksen tallettaja toimittaa sopimuspuolille tämän artiklan 3 kappaleen mukaisesti hyväksytyt tämän yleissopimuksen muutokset ratifiointia tai hyväksymistä varten. Muut tämän yleissopimuksen muutokset kuin liitettä koskevat muutokset tulevat voimaan muutokset ratifioineiden tai hyväksyneiden sopimuspuolten osalta yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona tallettaja on vastaanottanut niiden ratifiointia tai hyväksymistä koskevan ilmoituksen vähintään kolmelta neljäsosalta kyseisistä sopimuspuolista. Tämän jälkeen muutokset tulevat voimaan muiden sopimuspuolten osalta yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä siitä päivästä, jona asianomainen sopimuspuoli tallettaa muutoksia koskevan ratifioimis- tai hyväksymiskirjansa tallettajan huostaan.

5. Sopimuspuoli, joka ei voi hyväksyä tämän yleissopimuksen liitteen muutosta, ilmoittaa tästä kirjallisesti tallettajalle kahdentoista kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona muutoksen hyväksyminen on annettu tiedoksi. Tallettaja ilmoittaa viipymättä kaikille sopimuspuolille jokaisesta vastaanottamastaan ilmoituksesta. Sopimuspuoli voi milloin tahansa korvata aikaisemman ilmoituksensa hyväksynnällä, ja kyseisen liitteen muutos tulee asianomaisen sopimuspuolen osalta voimaan, kun se on tallettanut hyväksymiskirjansa tallettajan huostaan.

6. Liitteen muutos tulee voimaan kahdentoista kuukauden kuluttua siitä päivästä, jona tallettaja on antanut muutoksen tiedoksi tämän artiklan 4 kappaleen mukaisesti, niiden sopimuspuolten osalta, jotka eivät ole tehneet tämän artiklan 5 kappaleen määräysten mukaista ilmoitusta, edellyttäen, et-

conomic Commission for Europe, who shall communicate it to all Parties at least ninety days before the meeting of the Parties at which it is proposed for adoption.

3. The Parties shall make every effort to reach agreement on any proposed amendment to this Convention by consensus. If all efforts at consensus have been exhausted, and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-fourths majority vote of the Parties present and voting at the meeting.

4. Amendments to this Convention adopted in accordance with paragraph 3 above shall be communicated by the Depositary to all Parties for ratification, approval or acceptance. Amendments to this Convention other than those to an annex shall enter into force for Parties having ratified, approved or accepted them on the ninetieth day after the receipt by the Depositary of notification of their ratification, approval or acceptance by at least three fourths of these Parties. Thereafter they shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after that Party deposits its instrument of ratification, approval or acceptance of the amendments.

5. Any Party that is unable to approve an amendment to an annex to this Convention shall so notify the Depositary in writing within twelve months from the date of the communication of the adoption. The Depositary shall without delay notify all Parties of any such notification received. A Party may at any time substitute an acceptance for its previous notification and, upon deposit of an instrument of acceptance with the Depositary, the amendments to such an annex shall become effective for that Party.

6. On the expiry of twelve months from the date of its communication by the Depositary as provided for in paragraph 4 above an amendment to an annex shall become effective for those Parties which have not submitted a notification to the Depositary in accordance with the provisions of

tä enintään kolmasosa sopimuspuolista on tehnyt tällaisen ilmoituksen.

7. Tässä artiklassa ”läsnäolevat ja äänestävät sopimuspuolet” tarkoittavat sopimuspuolia, jotka ovat läsnä ja äänestävät puolesta tai vastaan.

15 artikla

Yleissopimuksen määräysten noudattamisen arviointi

Sopimuspuolten kokous päättää yksimielisesti tämän yleissopimuksen määräysten noudattamisen arvioimiseksi sellaisten vaihtoehtoisten kuulemiseen perustuvien järjestelyjen käyttöönottamisesta, joissa ei ole vastapuolia ja joihin ei liity oikeudenkäyntiä. Näillä järjestelyillä mahdollistetaan yleisön asianmukainen osallistuminen, ja niihin voi sisältyä mahdollisuus ottaa huomioon yleisöön kuuluvien esittämät näkemykset tähän yleissopimukseen liittyvistä asioista.

16 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Jos kahden tai useamman sopimuspuolen välillä syntyy riita tämän yleissopimuksen tulkinnasta tai soveltamisesta, asianomaiset sopimuspuolet pyrkivät ratkaisemaan riidan neuvottelemalla tai muulla valitsemallaan riitojenratkaisukeinolla.

2. Sopimuspuoli voi tämän yleissopimuksen allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään tai siihen liittyessään tai milloin tahansa tämän jälkeen, ilmoittaa kirjallisesti tallettajalle, että sellaisen riidan osalta, jota ei ole ratkaistu tämän artiklan 1 kappaleen mukaisesti, se hyväksyy toisen tai molemmat seuraavista riitojenratkaisukeinoista pakollisena suhteessa sopimuspuoleen, joka hyväksyy saman velvollisuuden:

- a) riidan saattaminen Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi,
- b) II liitteessä esitetyn menettelyn mukainen välimiesmenettely.

paragraph 5 above, provided that not more than one third of the Parties have submitted such a notification.

7. For the purposes of this article, ”Parties present and voting” means Parties present and casting an affirmative or negative vote.

Article 15

Review of Compliance

The Meeting of the Parties shall establish, on a consensus basis, optional arrangements of a non-confrontational, non-judicial and consultative nature for reviewing compliance with the provisions of this Convention. These arrangements shall allow for appropriate public involvement and may include the option of considering communications from members of the public on matters related to this Convention.

Article 16

Settlement of Disputes

1. If a dispute arises between two or more Parties about the interpretation or application of this Convention, they shall seek a solution by negotiation or by any other means of dispute settlement acceptable to the parties to the dispute.

2. When signing, ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, a Party may declare in writing to the Depositary that, for a dispute not resolved in accordance with paragraph 1 above, it accepts one or both of the following means of dispute settlement as compulsory in relation to any Party accepting the same obligation:

- (a) Submission of the dispute to the International Court of Justice;
- (b) Arbitration in accordance with the procedure set out in annex II.

3. Jos riidan osapuolet ovat hyväksyneet molemmat tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetut riitojenratkaisukeinot, riita voidaan saattaa ainoastaan Kansainvälisen tuomioistuimen ratkaistavaksi, jolleivät sopimuspuolet toisin sovi.

3. If the parties to the dispute have accepted both means of dispute settlement referred to in paragraph 2 above, the dispute may be submitted only to the International Court of Justice, unless the parties agree otherwise.

17 artikla

Article 17

*Allekirjoittaminen**Signature*

Tämä yleissopimus on avoinna allekirjoittamista varten Århusissa (Tanska) 25 päivänä kesäkuuta 1998 ja sen jälkeen Yhdistyneiden Kansakuntien päämajassa New Yorkissa 21 päivään joulukuuta 1998 asti Euroopan talouskomission jäsenvaltioille, sellaisille valtioille, joilla on Yhdistyneiden Kansakuntien talous- ja sosiaalineuvoston 28 päivänä maaliskuuta 1947 hyväksymän päätöslauselman 36 (IV) 8 ja 11 kappaleen mukaisesti neuvoo-antava asema Euroopan talouskomissiossa, sekä alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille, jotka koostuvat täysivaltaisista Euroopan talouskomission jäsenvaltioista ja joille niiden jäsenvaltiot ovat siirtäneet toimivaltaa tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvissa asioissa, mukaan lukien toimivalta tehdä näitä asioita koskevia sopimuksia.

This Convention shall be open for signature at Aarhus (Denmark) on 25 June 1998, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 21 December 1998, by States members of the Economic Commission for Europe as well as States having consultative status with the Economic Commission for Europe pursuant to paragraphs 8 and 11 of Economic and Social Council resolution 36 (IV) of 28 March 1947, and by regional economic integration organizations constituted by sovereign States members of the Economic Commission for Europe to which their member States have transferred competence over matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of these matters.

18 artikla

Article 18

*Tallettaja**Depositary*

Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteeri toimii tämän yleissopimuksen tallettajana.

The Secretary-General of the United Nations shall act as the Depositary of this Convention.

19 artikla

Article 19

*Ratifiointi, hyväksyminen ja liittyminen**Ratification, Acceptance, Approval and Accession*

1. Yleissopimuksen allekirjoittavien valtioiden ja alueellisten taloudellisen yhdentymisen järjestöjen on ratifioitava tai hyväksyttävä tämä yleissopimus.

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by signatory States and regional economic integration organizations.

2. Tämä yleissopimus on avoinna liittymistä varten 17 artiklassa tarkoitetuille val-

2. This Convention shall be open for accession as from 22 December 1998 by the

tiolle ja alueellisille taloudellisen yhdentymisen järjestöille 22 päivästä joulukuuta 1998 lähtien.

3. Muut kuin tämän artiklan 2 kappaleessa tarkoitetut valtiot, jotka ovat Yhdistyneiden Kansakuntien jäseniä, voivat liittyä tähän yleissopimukseen sopimuspuolten kokouksen hyväksynnän jälkeen.

4. Kaikki tämän yleissopimuksen mukaiset velvoitteet sitovat 17 artiklassa tarkoitettua järjestöä, josta tulee yleissopimuksen sopimuspuoli minkään sen jäsenvaltioista olematta yleissopimuksen sopimuspuolena. Jos yksi tai useampi tällaisen järjestön jäsenvaltio on tämän yleissopimuksen sopimuspuolena, järjestö ja sen jäsenvaltiot päättävät vastuustaan tästä yleissopimuksesta johtuvien velvoitteidensa osalta. Tällaisissa tapauksissa järjestö ja sen jäsenvaltiot eivät voi käyttää tämän yleissopimuksen mukaisia oikeuksia samanaikaisesti.

5. Tämän yleissopimuksen 17 artiklassa tarkoitetut alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestöt ilmoittavat ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjoissaan tämän yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvia asioita koskevan toimivaltansa laajuuden. Nämä järjestöt ilmoittavat tallettajalle myös toimivaltansa laajuuden merkittävistä muutoksista.

20 artikla

Voimaantulo

1. Tämä yleissopimus tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona kuudestoista ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu.

2. Alueellisen taloudellisen yhdentymisen järjestön tallettamaa asiakirjaa ei lasketa tämän artiklan 1 kappaleessa tarkoitettuun lukumäärään kyseisen järjestön jäsenvaltioiden tallettamien asiakirjojen lisäksi.

3. Jokaisen sellaisen 17 artiklassa tarkoitetun valtion tai järjestön osalta, joka ratifioi tai hyväksyy tämän yleissopimuksen taikka liittyy siihen kuudennentoista ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisen jälkeen, tämä yleissopimus tulee

States and regional economic integration organizations referred to in article 17.

3. Any other State, not referred to in paragraph 2 above, that is a Member of the United Nations may accede to the Convention upon approval by the Meeting of the Parties.

4. Any organization referred to in article 17 which becomes a Party to this Convention without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Convention. If one or more of such an organization's member States is a Party to this Convention, the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Convention. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Convention concurrently.

5. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, the regional economic integration organizations referred to in article 17 shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Convention. These organizations shall also inform the Depositary of any substantial modification to the extent of their competence.

Article 20

Entry into Force

1. This Convention shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

2. For the purposes of paragraph 1 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States members of such an organization.

3. For each State or organization referred to in article 17 which ratifies, accepts or approves this Convention or accedes thereto after the deposit of the sixteenth instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Convention shall enter into for-

voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona asianomainen valtio tai järjestö on tallettanut ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa.

21 artikla

Irtisanominen

Sopimuspuoli voi milloin tahansa kolmen vuoden kuluttua siitä päivästä, jona tämä yleissopimus on tullut sen osalta voimaan, irtisanoa yleissopimuksen ilmoittamalla siitä kirjallisesti tallettajalle. Irtisanominen tulee voimaan yhdeksäntenäkymmenentenä päivänä sen päivän jälkeen, jona tallettaja on vastaanottanut kyseisen ilmoituksen.

22 artikla

Todistusvoimaiset tekstit

Tämän yleissopimuksen alkuperäiskappale, jonka englannin-, ranskan- ja venäjänkieliset tekstit ovat yhtä todistusvoimaiset, talletetaan Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet ovat, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, allekirjoittaneet tämän yleissopimuksen.

TEHTY Århusissa (Tanskassa) 25 päivänä kesäkuuta 1998.

ce on the ninetieth day after the date of deposit by such State or organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 21

Withdrawal

At any time after three years from the date on which this Convention has come into force with respect to a Party, that Party may withdraw from the Convention by giving written notification to the Depositary. Any such withdrawal shall take effect on the ninetieth day after the date of its receipt by the Depositary.

Article 22

Authentic Texts

The original of this Convention, of which the English, French and Russian texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Convention.

DONE at Aarhus (Denmark), this twenty-fifth day of June, one thousand nine hundred and ninety-eight.

I LIITE

LUETTELO 6 ARTIKLAN 1 KAPPALEEN a KOHDASSA TARKOITETTUISTA TOIMINNOISTA

1. Energia-ala:
 - kaasun- ja öljynjalostamot
 - kaasutus- ja nesteytyslaitokset
 - lämpövoimalaitokset ja muut polttolaitokset, joiden lämmöntuotto on vähintään 50 MW
 - koksamot
 - ydinvoimalaitokset ja muut ydinreaktorit mukaan lukien tällaisten voimalaitosten tai reaktoreiden purkaminen tai käytöstä poistaminen 1/ (lukuun ottamatta halkeamis- ja hyötämiskelpoisten aineiden tuotantoon ja konversioon tarkoitettuja tutkimuslaitoksia, joiden suurin jatkuva lämpöteho ei ylitä yhtä kilowattia)
 - säteilytetyn ydinpolttoaineen jälleenkäsittelylaitokset
 - laitokset, jotka on suunniteltu:
 - ydinpolttoaineen tuotantoon tai rikastukseen
 - säteilytetyn ydinpolttoaineen tai erittäin radioaktiivisen jätteen käsittelyyn
 - säteilytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamiseen
 - yksinomaan radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiseen
 - yksinomaan säteilytetyn ydinpolttoaineen tai radioaktiivisen jätteen varastointiin (suunniteltu yli 10 vuodeksi) muualle kuin tuotantopaikalleen.
2. Metallien tuotanto ja jalostus:
 - metallimalmin (sulfidimalmi mukaan lukien) pasutus- tai sintrauslaitokset
 - raakaraudan tai teräksen tuotantolaitokset (primaari- tai sekundaarisulatus) jatkuva valu mukaan lukien, kapasiteetin ylitäessä 2,5 tonnia tunnissa
 - laitokset, joissa rautametalleja jalostetaan:

ANNEX I

LIST OF ACTIVITIES REFERRED TO IN ARTICLE 6, PARAGRAPH 1 (a)

1. Energy sector:
 - Mineral oil and gas refineries;
 - Installations for gasification and liquefaction;
 - Thermal power stations and other combustion installations with a heat input of 50 megawatts (MW) or more;
 - Coke ovens;
 - Nuclear power stations and other nuclear reactors including the dismantling or decommissioning of such power stations or reactors 1/ (except research installations for the production and conversion of fissionable and fertile materials whose maximum power does not exceed 1 kW continuous thermal load);
 - Installations for the reprocessing of irradiated nuclear fuel;
 - Installations designed:
 - For the production or enrichment of nuclear fuel;
 - For the processing of irradiated nuclear fuel or high-level radioactive waste;
 - For the final disposal of irradiated nuclear fuel;
 - Solely for the final disposal of radioactive waste;
 - Solely for the storage (planned for more than 10 years) of irradiated nuclear fuels or radioactive waste in a different site than the production site.
2. Production and processing of metals:
 - Metal ore (including sulphide ore) roasting or sintering installations;
 - Installations for the production of pig-iron or steel (primary or secondary fusion) including continuous casting, with a capacity exceeding 2.5 tons per hour;
 - Installations for the processing of ferrous metals:

i) kuumavalssauksella kapasiteetin ylittäessä 20 tonnia raakaterästä tunnissa

ii) takomalla vasaroiden iskuenergian ylittäessä 50 kilojoulea vasaraa kohden ja käytetyn lämpötehon ylittäessä 20 megawattia

iii) suojakäsittelmällä sulalla metallilla käsittelymäärän ylittäessä 2 tonnia raakaterästä tunnissa

— rautametallivalimot, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä

— laitokset:

i) joissa tuotetaan muita kuin rautapitoisia raakametalleja malmeista, rikasteista tai sekundaarisista raaka-aineista metallurgisilla, kemiallisilla tai elektrolyttisillä prosesseilla

ii) joissa sulatetaan, seostaminen mukaan lukien, muita kuin rautapitoisia metalleja, jälleenkäsiteltävät tuotteet mukaan lukien (puhdistuksesta, sulattovalusta ym.) sulatuskapasiteetin ylittäessä 4 tonnia päivässä lyijyn ja kadmiumin osalta tai 20 tonnia päivässä kaikkien muiden metallien osalta

— metallien ja muovien pintakäsittelylaitokset, joissa käytetään elektrolyttistä tai kemiallista prosessia, kun käsittelyaltaiden tilavuus ylittää 30 m³.

3. Mineraaliteollisuus:

— sementtiklinkkeriä kiertouuneissa tuottavat laitokset, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 500 tonnia päivässä; kalkkia kierto-uneissa tuottavat laitokset, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä, tai kalkkia muissa uuneissa tuottavat laitokset, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä

— asbestia ja asbestipohjaisia tuotteita valmistavat laitokset

— lasia valmistavat laitokset, mukaan lukien lasikuitua valmistavat laitokset, joiden sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä

— mineraaleja sulattavat laitokset, mukaan lukien mineraalikuituja tuottavat laitokset, joiden sulatuskapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä

— polttamalla valmistettavia keraamisia tuotteita, erityisesti kattotiiliä, tiiliä, tulenkestäviä tiiliä, laattoja, kivitavaraa tai posliinia valmistavat laitokset, joiden tuotantokapasiteetti ylittää 75 tonnia päivässä ja/tai

(i) Hot-rolling mills with a capacity exceeding 20 tons of crude steel per hour;

(ii) Smitheries with hammers the energy of which exceeds 50 kilojoules per hammer, where the calorific power used exceeds 20 MW;

(iii) Application of protective fused metal coats with an input exceeding 2 tons of crude steel per hour;

— Ferrous metal foundries with a production capacity exceeding 20 tons per day;

— Installations:

(i) For the production of non-ferrous crude metals from ore, concentrates or secondary raw materials by metallurgical, chemical or electrolytic processes;

(ii) For the smelting, including the alloying, of non-ferrous metals, including recovered products (refining, foundry casting, etc.), with a melting capacity exceeding 4 tons per day for lead and cadmium or 20 tons per day for all other metals;

— Installations for surface treatment of metals and plastic materials using an electrolytic or chemical process where the volume of the treatment vats exceeds 30 m³.

3. Mineral industry:

— Installations for the production of cement clinker in rotary kilns with a production capacity exceeding 500 tons per day or lime in rotary kilns with a production capacity exceeding 50 tons per day or in other furnaces with a production capacity exceeding 50 tons per day;

— Installations for the production of asbestos and the manufacture of asbestos-based products;

— Installations for the manufacture of glass including glass fibre with a melting capacity exceeding 20 tons per day;

— Installations for melting mineral substances including the production of mineral fibres with a melting capacity exceeding 20 tons per day;

— Installations for the manufacture of ceramic products by firing, in particular roofing tiles, bricks, refractory bricks, tiles, stoneware or porcelain, with a production capacity exceeding 75 tons per day, and/or

uunitilavuus ylittää 4 m³ ja lastauskapasiteetti ylittää 300 kg/m³ uunia kohden.

4. Kemianteollisuus: tämän kappaleen toimialojen osalta tuotannolla tarkoitetaan teollisessa mittakaavassa tapahtuvaa a—g kohdassa lueteltujen aineiden tai aineryhmien kemiallista käsittelyä:

a) kemialliset laitokset, jotka tuottavat orgaanisen kemian peruskemikaaleja, kuten:

i) yksinkertaisia hiilivetyjä (suoraketjuisia tai rengasrakenteisia, tyydyttyneitä tai tyydyttymättömiä, alifaattisia tai aromaattisia)

ii) happea sisältäviä hiilivetyjä, kuten alkoholeja, aldehydejä, ketoneja, karboksyylihappoja, estereitä, asetaatteja, eettereitä, peroksiedeja, epoksihartseja

iii) rikkipitoisia hiilivetyjä

iv) typpipitoisia hiilivetyjä, kuten amiineja, amideja, typpiyhdisteitä, nitroyhdisteitä tai nitraattiyhdisteitä, nitrilejä, syanaatteja, isosyanaatteja

v) fosforia sisältäviä hiilivetyjä

vi) halogenoituja hiilivetyjä

vii) organometallisia yhdisteitä

viii) perusmuoveja (polymeerejä, synteettisiä kuituja ja selluloosapohjaisia kuituja)

ix) synteettisiä kumeja

x) väriaineita ja pigmenttejä

xi) pinta-aktiivisia aineita ja pinta-aktiivisuusaineita

b) kemialliset laitokset, jotka tuottavat epäorgaanisen kemian peruskemikaaleja, kuten:

i) kaasuja, kuten ammoniakkaa, klooria tai vetykloridia, fluoria tai vetyfluoridia, hiilen oksideja, rikkiyhdisteitä, typen oksideja, vetyä, rikkidioksidia, karbonyylikloridia

ii) happoja, kuten kromihappoa, vetyfluoridihappoa, fosforihappoa, typpihappoa, vetykloridihappoa, rikkihappoa, oleumia, rikkihapokkeita

iii) emäksiä, kuten ammoniumhydroksidia, kaliumhydroksidia, natriumhydroksidia

iv) suoloja, kuten ammoniumkloridia, kaliumkloroaattia, kaliumkarbonaattia, natriumkarbonaattia, perboraattia, hopeanitraattia

v) epämetalleja, metallioksideja tai muita epäorgaanisia yhdisteitä, kuten kalsiumkarbidia, piitä, piikarbidia

with a kiln capacity exceeding 4 m³ and with a setting density per kiln exceeding 300 kg/m³.

4. Chemical industry: Production within the meaning of the categories of activities contained in this paragraph means the production on an industrial scale by chemical processing of substances or groups of substances listed in subparagraphs (a) to (g):

(a) Chemical installations for the production of basic organic chemicals, such as:

(i) Simple hydrocarbons (linear or cyclic, saturated or unsaturated, aliphatic or aromatic);

(ii) Oxygen-containing hydrocarbons such as alcohols, aldehydes, ketones, carboxylic acids, esters, acetates, ethers, peroxides, epoxy resins;

(iii) Sulphurous hydrocarbons;

(iv) Nitrogenous hydrocarbons such as amines, amides, nitrous compounds, nitro compounds or nitrate compounds, nitriles, cyanates, isocyanates;

(v) Phosphorus-containing hydrocarbons;

(vi) Halogenic hydrocarbons;

(vii) Organometallic compounds;

(viii) Basic plastic materials (polymers, synthetic fibres and cellulose-based fibres);

(ix) Synthetic rubbers;

(x) Dyes and pigments;

(xi) Surface-active agents and surfactants;

(b) Chemical installations for the production of basic inorganic chemicals, such as:

(i) Gases, such as ammonia, chlorine or hydrogen chloride, fluorine or hydrogen fluoride, carbon oxides, sulphur compounds, nitrogen oxides, hydrogen, sulphur dioxide, carbonyl chloride;

(ii) Acids, such as chromic acid, hydrofluoric acid, phosphoric acid, nitric acid, hydrochloric acid, sulphuric acid, oleum, sulphurous acids;

(iii) Bases, such as ammonium hydroxide, potassium hydroxide, sodium hydroxide;

(iv) Salts, such as ammonium chloride, potassium chlorate, potassium carbonate, sodium carbonate, perborate, silver nitrate;

(v) Non-metals, metal oxides or other inorganic compounds such as calcium carbide, silicon, silicon carbide;

c) kemialliset laitokset, joissa valmistetaan fosfori-, typpi- tai kaliumpohjaisia lannoitteita (yksi- tai moniravinteisia)

d) kemialliset laitokset, jotka tuottavat kasvinsuojeluaineiden perusaineita ja biosideja

e) laitokset, jotka käyttävät kemiallista tai biologista prosessia farmaseuttisten tuotteiden perusaineiden valmistukseen

f) räjähteitä valmistavat kemialliset laitokset

g) kemialliset laitokset, joissa käytetään kemiallista tai biologista käsittelyä rehujen proteiinipitoisten lisäaineiden, käymistuotteiden ja muiden proteiinipitoisten aineiden valmistukseen.

5. Jätehuolto:

— vaarallisen jätteen polttoon, hyväksikäyttöön tai kemialliseen käsittelyyn tarkoitettut laitokset taikka vaarallisen jätteen kaatopaikat

— yhdyskuntajätteenpolttolaitokset, joiden kapasiteetti ylittää 3 tonnia tunnissa

— muun kuin vaarallisen jätteen hävittämiseen tarkoitettut laitokset, joiden kapasiteetti ylittää 50 tonnia päivässä

— kaatopaikat, jotka ottavat jätettä vastaan yli 10 tonnia päivässä ja joiden kokonaiskapasiteetti ylittää 25 000 tonnia, lukuun ottamatta pysyvän jätteen kaatopaikkoja.

6. Jätevedenpuhdistamot, joiden kapasiteetti on yli 150 000 asukasvastinelukua.

7. Teollisuuslaitokset, joissa valmistetaan:

a) massaa puusta tai vastaavista kuitumateriaaleista

b) paperia ja kartonkia, kun tuotantokapasiteetti ylittää 20 tonnia päivässä.

8. a) Kaukoliikenteen rautateiden ja lentoasemien 2/ rakentaminen, kun pääkiitotoran pituus on vähintään 2 100 m.

b) Moottoriteiden ja moottoriliikenneteiden 3/ rakentaminen.

c) Uusien vähintään nelikaistaisten teiden rakentaminen tai enintään kaksikaistaisten nykyisten teiden uudelleenlinjaus ja/tai leventäminen vähintään nelikaistaisiksi, kun

(c) Chemical installations for the production of phosphorous-, nitrogen- or potassium-based fertilizers (simple or compound fertilizers);

(d) Chemical installations for the production of basic plant health products and of biocides;

(e) Installations using a chemical or biological process for the production of basic pharmaceutical products;

(f) Chemical installations for the production of explosives;

(g) Chemical installations in which chemical or biological processing is used for the production of protein feed additives, ferments and other protein substances.

5. Waste management:

— Installations for the incineration, recovery, chemical treatment or landfill of hazardous waste;

— Installations for the incineration of municipal waste with a capacity exceeding 3 tons per hour;

— Installations for the disposal of non-hazardous waste with a capacity exceeding 50 tons per day;

— Landfills receiving more than 10 tons per day or with a total capacity exceeding 25 000 tons, excluding landfills of inert waste.

6. Waste-water treatment plants with a capacity exceeding 150 000 population equivalent.

7. Industrial plants for the:

(a) Production of pulp from timber or similar fibrous materials;

(b) Production of paper and board with a production capacity exceeding 20 tons per day.

8. (a) Construction of lines for long-distance railway traffic and of airports 2/ with a basic runway length of 2 100 m or more;

(b) Construction of motorways and express roads; 3/

(c) Construction of a new road of four or more lanes, or realignment and/or widening of an existing road of two lanes or less so as to provide four or more lanes, where such

tällaisen uuden, uudelleenlinjatun ja/tai levennetyn tieosuuden yhtenäinen pituus on vähintään 10 km.

9. a) Sisävesiväylät ja sisävesiliikenteen satamat suuremmille kuin 1 350 tonnin aluksille.

b) Kauppasatamat, rantaan kiinnitetyt lastaus- ja purkulaiturit ja ulkosatamat (lukuun ottamatta lauttalaitureita), jotka voivat vastaanottaa yli 1 350 tonnin aluksia.

10. Pohjavedenottojärjestelmät tai teko-pohjaveden muodostusjärjestelmät, jos vettä otetaan tai muodostetaan vähintään 10 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

11. a) Vesistöalueiden väliset vesivaroja siirtävät vesilaitokset, kun tämän siirron tarkoituksena on ehkäistä mahdollista vesipulaa ja kun siirretyn veden määrä ylittää 100 miljoonaa kuutiometriä vuodessa.

b) Kaikissa muissa tapauksissa vesistöalueiden väliset vesivaroja siirtävät vesilaitokset, kun sen vesistön, josta vettä otetaan, usean vuoden ajalta laskettu keskivirtaama ylittää 2 000 miljoonaa kuutiometriä vuodessa ja kun siirretty vesimäärä on yli 5 % tästä virtaamasta.

Kummassakaan tapauksessa juomakelpoisen vesijohtoveden siirtoja ei oteta huomioon.

12. Maaöljyn ja maakaasun kaupallinen tuotanto, kun maaöljyn tuotanto ylittää 500 tonnia päivässä ja kaasun tuotanto 500 000 kuutiometriä päivässä.

13. Padot ja muut laitokset, joilla padotaan tai varastoidaan vettä pysyvästi, kun padottu tai varastoitu uusi vesimäärä tai vesimäärän lisäys on yli 10 miljoonaa kuutiometriä.

14. Putkijohdot kaasun, öljyn tai kemikaalien kuljettamiseen halkaisijan ollessa yli 800 mm ja pituuden yli 40 km.

15. Siipikarjan tai sikojen tehokasvatuslaitokset, joissa on yli:

a) 40 000 paikkaa siipikarjalle

b) 2 000 paikkaa tuotantosioille (paino yli 30 kg) tai

c) 750 paikkaa emakoille.

16. Kivilouhokset ja avokaivokset, joiden pinta-ala ylittää 25 hehtaaria, tai turvetuo-

new road, or realigned and/or widened section of road, would be 10 km or more in a continuous length.

9. (a) Inland waterways and ports for inland-waterway traffic which permit the passage of vessels of over 1 350 tons;

(b) Trading ports, piers for loading and unloading connected to land and outside ports (excluding ferry piers) which can take vessels of over 1 350 tons.

10. Groundwater abstraction or artificial groundwater recharge schemes where the annual volume of water abstracted or recharged is equivalent to or exceeds 10 million cubic metres.

11. (a) Works for the transfer of water resources between river basins where this transfer aims at preventing possible shortages of water and where the amount of water transferred exceeds 100 million cubic metres/year;

(b) In all other cases, works for the transfer of water resources between river basins where the multiannual average flow of the basin of abstraction exceeds 2 000 million cubic metres/year and where the amount of water transferred exceeds 5% of this flow.

In both cases transfers of piped drinking water are excluded.

12. Extraction of petroleum and natural gas for commercial purposes where the amount extracted exceeds 500 tons/day in the case of petroleum and 500 000 cubic metres/day in the case of gas.

13. Dams and other installations designed for the holding back or permanent storage of water, where a new or additional amount of water held back or stored exceeds 10 million cubic metres.

14. Pipelines for the transport of gas, oil or chemicals with a diameter of more than 800 mm and a length of more than 40 km.

15. Installations for the intensive rearing of poultry or pigs with more than:

(a) 40 000 places for poultry;

(b) 2 000 places for production pigs (over 30 kg); or

(c) 750 places for sows.

16. Quarries and opencast mining where the surface of the site exceeds 25 hectares,

tanto, kun alueen pinta-ala ylittää 150 hehtaaria.

17. Maanpäällisten sähkövoimalinjojen rakentaminen, kun jännite on vähintään 220 kV ja pituus yli 15 km.

18. Maaöljyn, petrokemikaalien tai kemiallisten tuotteiden varastointilaitokset, joiden kapasiteetti on vähintään 200 000 tonnia.

19. Muu toiminta:

— kuitujen tai tekstiilien esikäsittely- (pesu, valkaisu, merserointi) tai värjäyslaitokset, joiden käsittelykapasiteetti ylittää 10 tonnia päivässä

— nahanparkituslaitokset, joiden käsittelykapasiteetti ylittää 12 tonnia lopputuotteita päivässä

— a) teurastamot, jotka tuottavat ruhoja yli 50 tonnia päivässä

b) sellaisten elintarvikkeiden käsittely ja jalostus, jotka valmistetaan:

i) eläinperäisistä raaka-aineista (paitsi maidosta), kun lopputuotteiden tuotantokapasiteetti on yli 75 tonnia päivässä

ii) kasvipärisistä raaka-aineista, kun lopputuotteiden tuotantokapasiteetti on yli 300 tonnia päivässä (neljännesvuosittain lasketavan keskiarvon perusteella)

c) maidon käsittely ja jalostus, kun vastaanotettu maitomäärä on yli 200 tonnia päivässä (vuosittain lasketavan keskiarvon perusteella)

— ruhoja ja eläinperäistä jätettä hävittävät tai jälleenkäyttävät laitokset, joiden käsittelykapasiteetti ylittää 10 tonnia päivässä

— aineiden, esineiden tai tuotteiden pintakäsittelylaitokset, erityisesti tasoitusta, painatusta, pinnoitusta, rasvanpoistoa, vedenkestokäsittelyä, liimausta, maalausta, puhdistusta tai kyllästystä suorittavat laitokset, joissa käytetään orgaanisia liuottimia, kun liuottimien kulutuskapasiteetti on yli 150 kg tunnissa tai yli 200 tonnia vuodessa

— hiilen (kivihiilen) tai elektrografiitin tuotantolaitokset, joissa käytetään polttoa tai grafitointia.

20. Mikä tahansa toiminta, jota ei ole mainittu edellä 1—19 kappaleessa, kun ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä

or peat extraction, where the surface of the site exceeds 150 hectares.

17. Construction of overhead electrical power lines with a voltage of 220 kV or more and a length of more than 15 km.

18. Installations for the storage of petroleum, petrochemical, or chemical products with a capacity of 200 000 tons or more.

19. Other activities:

— Plants for the pretreatment (operations such as washing, bleaching, mercerization) or dyeing of fibres or textiles where the treatment capacity exceeds 10 tons per day;

— Plants for the tanning of hides and skins where the treatment capacity exceeds 12 tons of finished products per day;

— (a) Slaughterhouses with a carcass production capacity greater than 50 tons per day;

(b) Treatment and processing intended for the production of food products from:

(i) Animal raw materials (other than milk) with a finished product production capacity greater than 75 tons per day;

(ii) Vegetable raw materials with a finished product production capacity greater than 300 tons per day (average value on a quarterly basis);

(c) Treatment and processing of milk, the quantity of milk received being greater than 200 tons per day (average value on an annual basis);

— Installations for the disposal or recycling of animal carcasses and animal waste with a treatment capacity exceeding 10 tons per day;

— Installations for the surface treatment of substances, objects or products using organic solvents, in particular for dressing, printing, coating, degreasing, waterproofing, sizing, painting, cleaning or impregnating, with a consumption capacity of more than 150 kg per hour or more than 200 tons per year;

— Installations for the production of carbon (hard-burnt coal) or electrographite by means of incineration or graphitization.

20. Any activity not covered by paragraphs 1-19 above where public participation is provided for under an environmental

edellytetään yleisön osallistumista kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

21. Tämän yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen a kohdan määräystä ei sovelleta mihinkään edellä mainittuun hankkeeseen, joka toteutetaan yksinomaan tai pääasiassa uusien menetelmien tai tuotteiden tutkimusta, kehitystä ja testausta varten ja joka kestää enintään kaksi vuotta, ellei ole todennäköistä, että hankkeella on merkittäviä haitallisia vaikutuksia ympäristöön tai terveyteen.

22. Tämän yleissopimuksen 6 artiklan 1 kappaleen a kohtaa sovelletaan toiminnan muutoksiin tai laajennuksiin, kun tällainen muutos tai laajennus sellaisenaan täyttää tässä liitteessä määritetyt perusteet/kynnysarvot. Mihin tahansa muuhun toiminnan muutokseen tai laajennukseen sovelletaan 6 artiklan 1 kappaleen b kohtaa.

Huomautukset

1/ Ydinvoimalaitokset ja muut ydinreaktorit lakkaavat olemasta tällaisia laitoksia, kun ydinpolttoaine ja muut radioaktiivisesti saastuneet elementit on poistettu laitosalueelta pysyvästi.

2/ ”Lentoasemalla” tarkoitetaan tässä yleissopimuksessa kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön perustamisesta vuonna 1944 tehdyn Chicagon yleissopimuksen lentoaseman määritelmän mukaista lentoasemaa (14 liite).

3/ ”Moottoriliikennetiellä” tarkoitetaan tässä yleissopimuksessa 15 päivänä marraskuuta 1975 tehdyn kansainvälisiä pääliikenneväyliä koskevan eurooppalaisen sopimuksen määritelmän mukaista tietä.

impact assessment procedure in accordance with national legislation.

21. The provision of article 6, paragraph 1 (a) of this Convention, does not apply to any of the above projects undertaken exclusively or mainly for research, development and testing of new methods or products for less than two years unless they would be likely to cause a significant adverse effect on environment or health.

22. Any change to or extension of activities, where such a change or extension in itself meets the criteria/thresholds set out in this annex, shall be subject to article 6, paragraph 1 (a) of this Convention. Any other change or extension of activities shall be subject to article 6, paragraph 1 (b) of this Convention.

Notes

1/ Nuclear power stations and other nuclear reactors cease to be such an installation when all nuclear fuel and other radioactively contaminated elements have been removed permanently from the installation site.

2/ For the purposes of this Convention, ”airport” means an airport which complies with the definition in the 1944 Chicago Convention setting up the International Civil Aviation Organization (Annex 14).

3/ For the purposes of this Convention, ”express road” means a road which complies with the definition in the European Agreement on Main International Traffic Arteries of 15 November 1975.

II LIITE

VÄLIMIESMENETTELY

1. Jos riita saatetaan tämän yleissopimuksen 16 artiklan 2 kappaleen mukaisesti välimiesmenettelyyn, riidan osapuoli tai osapuolet ilmoittavat sihteeristölle välimiesmenettelyn kohteena olevan asian ja mainitsevat erityisesti tämän yleissopimuksen artiklat, joiden tulkinnasta tai soveltamisesta on kyse. Sihteeristö toimittaa vastaanottamansa tiedot kaikille tämän yleissopimuksen sopimuspuolille.

2. Välimiesoikeudessa on kolme jäsentä. Sekä kantajaosapuoli tai -osapuolet että riidan toinen osapuoli tai osapuolet nimittävät välimiehen, ja nämä kaksi nimitettyä välimiestä nimittävät yhteisestä sopimuksesta kolmannen välimiehen, joka toimii välimiesoikeuden puheenjohtajana. Puheenjohtaja ei saa olla riidan osapuolen kansalainen, hänen tavanomainen asuinpaikkansa ei saa sijaita riidan osapuolen alueella, hän ei saa olla riidan osapuolen palveluksessa, eikä hän ole saanut käsitellä riitaa missään muussa ominaisuudessa.

3. Jos välimiesoikeuden puheenjohtajaa ei ole nimitetty kahden kuukauden kuluessa toisen välimiehen nimittämisestä, Euroopan talouskomission pääsihteeri nimittää puheenjohtajan kumman tahansa riidan osapuolen pyynnöstä uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

4. Jos yksi riidan osapuolista ei nimitä välimiestä kahden kuukauden kuluessa pyynnön vastaanottamisesta, toinen osapuoli voi ilmoittaa tästä Euroopan talouskomission pääsihteerille, joka nimittää välimiesoikeuden puheenjohtajan kahden kuukauden kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta. Nimityksen jälkeen välimiesoikeuden puheenjohtaja pyytää sitä riidan osapuolta, joka ei ole nimittänyt välimiestä, nimittämään välimiehen kahden kuukauden kuluessa. Jos tämä osapuoli ei nimitä välimiestä kyseisen ajanjakson kuluessa, puheenjohtaja ilmoittaa tästä Euroopan talouskomission pääsihteerille.

ANNEX II

ARBITRATION

1. In the event of a dispute being submitted for arbitration pursuant to article 16, paragraph 2, of this Convention, a party or parties shall notify the secretariat of the subject matter of arbitration and indicate, in particular, the articles of this Convention whose interpretation or application is at issue. The secretariat shall forward the information received to all Parties to this Convention.

2. The arbitral tribunal shall consist of three members. Both the claimant party or parties and the other party or parties to the dispute shall appoint an arbitrator, and the two arbitrators so appointed shall designate by common agreement the third arbitrator, who shall be the president of the arbitral tribunal. The latter shall not be a national of one of the parties to the dispute, nor have his or her usual place of residence in the territory of one of these parties, nor be employed by any of them, nor have dealt with the case in any other capacity.

3. If the president of the arbitral tribunal has not been designated within two months of the appointment of the second arbitrator, the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe shall, at the request of either party to the dispute, designate the president within a further two-month period.

4. If one of the parties to the dispute does not appoint an arbitrator within two months of the receipt of the request, the other party may so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall designate the president of the arbitral tribunal within a further two-month period. Upon designation, the president of the arbitral tribunal shall request the party which has not appointed an arbitrator to do so within two months. If it fails to do so within that period, the president shall so inform the Executive Secretary of the Economic Commission for Europe, who shall make

teerille, joka nimittää välimiehen uuden kahden kuukauden määräajan kuluessa.

5. Välimiesoikeus tekee päätöksensä kansainvälisen oikeuden ja tämän yleissopimuksen määräysten mukaisesti.

6. Tämän liitteen määräysten mukaisesti muodostetut välimiesoikeudet vahvistavat oman työjärjestyksensä.

7. Välimiesoikeus tekee päätöksensä sekä menettelyn että sisällön osalta jäsentensä ääntenemmistöllä.

8. Välimiesoikeus voi ryhtyä kaikkiin tarvittaviin toimenpiteisiin tosiasioiden selvittämiseksi.

9. Riidan osapuolet helpottavat välimiesoikeuden työtä ja niiden on erityisesti, kaikkiin käytettävissään olevin keinoin:

a) toimitettava sille kaikki asiaan liittyvät asiakirjat, välineet ja tiedot

b) annettava sille tarvittaessa mahdollisuus kutsua todistajia tai asiantuntijoita kuultavaksi.

10. Riidan osapuolten ja välimiesten on pidettävä salassa välimiesmenettelyn aikana saamansa luottamukselliset tiedot.

11. Välimiesoikeus voi riidan osapuolen pyynnöstä suositella väliaikaisia turvaamistoimenpiteitä.

12. Jos yksi riidan osapuolista ei saavu välimiesoikeuteen tai jos se ei kykene puolustamaan asiaansa, toinen osapuoli voi pyytää oikeutta jatkamaan menettelyä ja tekemään lopullisen päätöksensä. Osapuolen poissaolo tai kyvyttömyys puolustaa asiaansa ei estä asian käsittelyä.

13. Välimiesoikeus voi kuulla suoraan riidan aiheesta aiheutuvia vastaavaatimuksia ja tehdä niistä päätöksen.

14. Jollei välimiestuomioistuimien asian erityisolosuhteista johtuen toisin määrää, riidan osapuolet vastaavat yhtä suurin osuuksin välimiesoikeuden kustannuksista välimiesten palkkiot mukaan lukien. Välimiesoikeus pitää kirjaa kaikista kuluistaan ja antaa niistä osapuolille lopullisen laskelman.

15. Tämän yleissopimuksen sopimuspuoli, jonka oikeudelliseen etuun riidan aihe

this appointment within a further two-month period.

5. The arbitral tribunal shall render its decision in accordance with international law and the provisions of this Convention.

6. Any arbitral tribunal constituted under the provisions set out in this annex shall draw up its own rules of procedure.

7. The decisions of the arbitral tribunal, both on procedure and on substance, shall be taken by majority vote of its members.

8. The tribunal may take all appropriate measures to establish the facts.

9. The parties to the dispute shall facilitate the work of the arbitral tribunal and, in particular, using all means at their disposal, shall:

(a) Provide it with all relevant documents, facilities and information;

(b) Enable it, where necessary, to call witnesses or experts and receive their evidence.

10. The parties and the arbitrators shall protect the confidentiality of any information that they receive in confidence during the proceedings of the arbitral tribunal.

11. The arbitral tribunal may, at the request of one of the parties, recommend interim measures of protection.

12. If one of the parties to the dispute does not appear before the arbitral tribunal or fails to defend its case, the other party may request the tribunal to continue the proceedings and to render its final decision. Absence of a party or failure of a party to defend its case shall not constitute a bar to the proceedings.

13. The arbitral tribunal may hear and determine counter-claims arising directly out of the subject matter of the dispute.

14. Unless the arbitral tribunal determines otherwise because of the particular circumstances of the case, the expenses of the tribunal, including the remuneration of its members, shall be borne by the parties to the dispute in equal shares. The tribunal shall keep a record of all its expenses, and shall furnish a final statement thereof to the parties.

15. Any Party to this Convention which has an interest of a legal nature in the sub-

liittyy ja johon asiaa koskeva päätös saattaa vaikuttaa, voi esiintyä käsittelyssä väliintulijana välimiesoikeuden luvalla.

16. Välimiesoikeus antaa tuomionsa viimeistään viiden kuukauden kuluessa siitä päivästä, jona välimiesoikeus on muodostettu, ellei välimiesoikeus pidä aikarajan pidentämistä enintään viidellä kuukaudella välttämättömänä.

17. Välimiesoikeuden tuomioon liitetään tuomion perustelut. Tuomio on lopullinen ja sitoo kaikkia riidan osapuolia. Välimiesoikeus toimittaa tuomion riidan osapuolille ja sihteeristölle. Sihteeristö toimittaa vastaanottamansa tiedot kaikille tämän yleissopimuksen sopimuspuolille.

18. Kumpi tahansa riidan osapuolista voi saattaa tuomion tulkinnasta tai toimeenpanosta osapuolten välille syntyvän mahdollisen riidan tuomion antaneen välimiesoikeuden käsiteltäväksi tai, jos asiaa ei voida saattaa tämän välimiesoikeuden käsiteltäväksi, muun tähän tarkoitukseen ensimmäisen välimiesoikeuden tavoin muodostetun välimiesoikeuden käsittelyyn.

ject matter of the dispute, and which may be affected by a decision in the case, may intervene in the proceedings with the consent of the tribunal.

16. The arbitral tribunal shall render its award within five months of the date on which it is established, unless it finds it necessary to extend the time limit for a period which should not exceed five months.

17. The award of the arbitral tribunal shall be accompanied by a statement of reasons. It shall be final and binding upon all parties to the dispute. The award will be transmitted by the arbitral tribunal to the parties to the dispute and to the secretariat. The secretariat will forward the information received to all Parties to this Convention.

18. Any dispute which may arise between the parties concerning the interpretation or execution of the award may be submitted by either party to the arbitral tribunal which made the award or, if the latter cannot be seized thereof, to another tribunal constituted for this purpose in the same manner as the first.

N:o 123

Ulkoasiainministeriön ilmoitus**tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen hyväksymisen yhteydessä annetuista selityksistä**

Annettu Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2004

Ulkoasiainministeriö ilmoittaa, että Suomi on tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa 25 päivänä kesäkuuta 1998 tehdyn yleissopimuksen (SopS 122/2004) hyväksy-

misen yhteydessä antanut kaksi selitystä. Tasavallan presidentti on päättänyt selitysten antamisesta 14 päivänä elokuuta 2004 ja ne on talletettu Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerin huostaan 1 päivänä syyskuuta 2004.

Helsingissä 17 päivänä syyskuuta 2004

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

Lainsäädäntöneuvos Päivi Kaukoranta

*(Suomennos)**Liite***Tiedon saannista, yleisön osallistumisoikeudesta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ympäristöasioissa tehdyn yleissopimuksen hyväksymisen yhteydessä annetut selitykset**

1. Suomi katsoo, etteivät 9 artiklan 2 kappaleen uudelleentarkastelua koskevat määräykset edellytä niiden soveltamista hanketta koskevan päätöksenteon siinä vaiheessa, kun valtioneuvosto tekee periaatepäätöksen, jonka eduskunta voi kumota tai hyväksyä, jos 9 artiklan 2 kappaleen määräykset tulevat sovellettaviksi hanketta koskevassa myöhemässä päätöksenteossa.

2. Jotkut yleissopimuksen I liitteessä tarkoitettut toiminnot saattavat edellyttää viranomaiselta tai viranomaisilta peräkkäisiä päätöksiä siitä, sallitaanko toiminta. Suomi katsoo, että kukin sopimuspuoli määrittelee kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti, missä vaiheessa on oikeus pyytää 6 artiklan soveltamisalaan kuuluvan päätöksen, toimen tai laiminlyönnin asiasisällön tai niihin liittyvien menettelyjen uudelleentarkastelua 9 artiklan 2 kappaleen nojalla.

1. Finland considers that provisions of Article 9, paragraph 2 on access to a review procedure do not require those provisions to be applied at a stage of the decision-making of an activity in which a decision in principle is made by the Government and which then is endorsed or rejected by the national Parliament, provided that provisions of Article 9, paragraph 2 are applicable at a subsequent decision-making stage of the activity.

2. Some activities in Annex I to the Convention may require consecutive decisions by a public authority or public authorities on whether to permit the activity in question. Finland considers that each party shall, within the framework of its national legislation, determine at what stage the substantive and procedural legality of any decision, act or omission subject to the provisions of Article 6 may be challenged pursuant to Article 9, paragraph 2.

N:o 124

(Suomen s\u00e4\u00e4d\u00f6skokoelman n:o 768/2004)

Laki**er\u00e4iden ymp\u00e4rist\u00f6n k\u00e4ytt\u00f6\u00f6n vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta**

Annettu Helsingiss\u00e4 13 p\u00e4iv\u00e4n\u00e4 elokuuta 2004

Eduskunnan p\u00e4\u00e4t\u00f6ksen mukaisesti s\u00e4\u00e4det\u00e4\u00e4n:

1 \u00a7*Tarkoitus*

T\u00e4m\u00e4n lain tarkoituksena on turvata \u00c5rhusissa 25 p\u00e4iv\u00e4n\u00e4 kes\u00e4kuuta 1998 tiedon saannista, yleis\u00f6n osallistumisoikeudesta sek\u00e4 muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeudesta ymp\u00e4rist\u00f6asioissa tehdyn yleissopimuksen 9 artiklassa tarkoitettu muutoksenhakuoikeus asianosaisille ja rekister\u00f6idyille yhteis\u00f6ille.

2 \u00a7*Soveltamisala*

T\u00e4t\u00e4 lakia sovelletaan hankkeisiin, joissa tarkoituksena on rakentaa:

- 1) maanp\u00e4\u00e4llinen j\u00e4nnitteelt\u00e4\u00e4n v\u00e4hint\u00e4\u00e4n 220 kilovoltin ja pituudeltaan yli 15 kilometrin mittainen s\u00e4hk\u00f6johto;
- 2) kaasun, \u00f6ljyn tai kemikaalien kuljettamiseen tarkoitettu siirtoputki, jonka pituus on yli 40 kilometri\u00e4 ja halkaisija yli DN 800 millimetri\u00e4; tai
- 3) kaukoliikenteen rautatie.

3 \u00a7*Suhde kaavaj\u00e4rjestelm\u00e4\u00e4n*

Jos hankkeen toteuttaminen perustuu kai-

kilta osin maank\u00e4ytt\u00f6- ja rakennuslain (132/1999) mukaiseen oikeusvaikutteiseen kaavaan, jossa hankkeen sijainti ja suhde muuhun alueiden k\u00e4ytt\u00f6\u00f6n on selvitetty, t\u00e4m\u00e4n lain mukaista menettely\u00e4 ei sovelleta.

4 \u00a7*Lunastuslupa ja lunastuksen toimeenpano*

T\u00e4ss\u00e4 laissa tarkoitettua hanketta ei saa toteuttaa ilman kiinte\u00e4n omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) mukaista lunastuslupaa. Lunastuksen toimeenpanosta ja lunastuksesta on muutoin voimassa, mit\u00e4 edell\u00e4 mainitussa laissa tai muussa laissa erikseen s\u00e4\u00e4det\u00e4\u00e4n.

5 \u00a7*Muutoksenhaku*

Oikeus valittaa t\u00e4ss\u00e4 laissa tarkoitettuja hankkeita varten annetusta lunastusluvasta on sen lis\u00e4ksi, mit\u00e4 hallintolaink\u00e4ytt\u00f6laissa (586/1996) s\u00e4\u00e4det\u00e4\u00e4n, hankkeen tarkoittamalla alueella toimivalla sellaisella rekister\u00f6idyll\u00e4 yhdistyksell\u00e4 tai s\u00e4\u00e4ti\u00f6ll\u00e4, jonka tarkoituksena on ymp\u00e4rist\u00f6n-, terveyden-, tai luonnon-suojelun edist\u00e4minen taikka asuin ymp\u00e4rist\u00f6n viihtyisyyden edist\u00e4minen. Muutoksenhausta

on muutoin voimassa, mitä hallintolainkäytölaissa säädetään.

Lunastuslupaa koskeva päätös annetaan tiedoksi siten kuin kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 9 §:ssä ja 10 §:n 2 momentissa säädetään. Lunastuslupaa koskeva päätös annetaan tiedoksi 1 momentissa tarkoitettulle säätiölle tai yhdistykselle yleistiedoksi antona siten kuin siitä erikseen säädetään.

6 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytän-

Helsingissä 13 päivänä elokuuta 2004

töönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

7 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tätä lakia sovelletaan tämän lain voimaantulon jälkeen vireille tuleviin hankkeisiin.

Tätä lakia ei sovelleta hankkeisiin, joiden toteuttamiseksi on tämän lain voimaan tullessa haettu kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa tarkoitettua lunastuslupaa.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Vt. ulkoasiainministeri

Pääministeri *Matti Vanhanen*

N:o 125

(Suomen säädöskokoelman n:o 867/2004)

Valtioneuvoston asetus**eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain voimaantulosta**

Annettu Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2004

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministeriön esittelystä, säädetään:

1 §
Eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta 13 päivänä elokuuta 2004 annettu laki (768/2004) tulee voimaan 30 päivänä marraskuuta 2004.

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 30 päivänä marraskuuta 2004.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2004

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

Lainsäädäntöneuvos Päivi Kaukoranta

N:o 126

(Suomen säädöskokoelman n:o 769/2004)

Laki

ydinenergiain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä elokuuta 2004

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 11 päivänä joulukuuta 1987 annettuun ydinenergiainlakiin (990/1987) uusi 25 a ja 75 a § seuraavasti:

25 a §

Rakentamislupapäätöksen tiedoksianto ja siitä tiedottaminen

Rakentamislupaa koskeva päätös annetaan tiedoksi yleistiedoksiantona siten kuin siitä erikseen säädetään.

Päätös on toimitettava niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet.

75 a §

Valitusoikeus rakentamisluvasta

Sen lisäksi, mitä edellä säädetään muutok-

Helsingissä 13 päivänä elokuuta 2004

senhausta, valitusoikeus 18 ja 19 §:ssä tarkoitettusta valtioneuvoston rakentamislupapäätöksestä on rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöllä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät.

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Tätä lakia ei sovelleta ydinlaitoksen rakentamista koskevaan hankkeeseen, jota koskeva hakemus valtioneuvoston periaatepäätöstä varten on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa.

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Vt. ulkoasiainministeri
Pääministeri *Matti Vanhanen*

N:o 127

(Suomen säädöskokoelman n:o 868/2004)

Valtioneuvoston asetus
ydinenergiain lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosta

Annettu Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2004

Valtioneuvoston päätöksen mukaisesti, joka on tehty ulkoasiainministeriön esittelystä, säädetään:

1 §
Ydinenergiain lain muuttamisesta 13 päivänä elokuuta 2004 annettu laki (769/2004) tulee voimaan 30 päivänä marraskuuta 2004.

2 §
Tämä asetus tulee voimaan 30 päivänä marraskuuta 2004.

Helsingissä 16 päivänä syyskuuta 2004

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*

Lainsäädäntöneuvos Päivi Kaukoranta

N:o 128

Liikenne- ja viestintäministeriön ilmoitus

kansainvälisistä pääliikenneväylistä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (AGR) liitteiden muutosten voimaantulosta

Annettu Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Liikenne- ja viestintäministeriö ilmoittaa, että kansainvälisistä pääliikenneväylistä tehdyn eurooppalaisen sopimuksen (AGR-sopimus) (SopS 17/1992) liitteisiin Genevessä vuosina 1996—2002 tehdyt muutokset ovat tulleet voimaan seuraavasti:

- liitteisiin I ja II vuonna 1996 tehdyt muutokset voimaan 15 päivänä tammikuuta 1998

- liitteisiin I ja III vuonna 1998 tehdyt muutokset voimaan 27 päivänä huhtikuuta 2000

- liitteeseen I vuonna 1999 tehdyt muutokset voimaan 20 päivänä lokakuuta 2000

- liitteeseen I vuonna 2000 tehdyt muutokset voimaan 4 päivänä joulukuuta 2001

- liitteeseen I vuonna 2001 tehdyt muutokset voimaan 29 päivänä elokuuta 2002

- liitteeseen I vuonna 2002 tehdyt muutokset voimaan 24 päivänä marraskuuta 2003.

Liitteiden muutokset ovat nähtävinä ja saatavissa liikenne- ja viestintäministeriössä ja Tiehallinnossa, jotka myös antavat niistä tietoja suomeksi ja ruotsiksi.

Helsingissä 24 päivänä syyskuuta 2004

Liikenne- ja viestintäministeri *Leena Luhtanen*

Hallitusneuvos Kaisa Leena Välipirtti

JULKAISIJA: OIKEUSMINISTERIÖ

N:o 121—128, 6 arkkia